

INTERNATIONEN SLUTRAPPORT

Projektnamn: Internationen
Projektanordnare: Tamam
Projektperiod: juli 2011–juli 2012

PROJEKTNAMN	Internationen
PROJEKTNUMMER	IF-2011-0001
PROJEKTÄGARE	Tamam
PROJEKTPARTNERS	Blekingeska nationen Hallands nation Helsingkrona nation Kristianstads nation Wermlands nation
MEDFINANSIÄRER	Region Skåne (Regionala tillväxtnämnden) Lunds universitet Lunds kommun (Kultur och fritid) Akademiska Föreningen Rotary Lund St Knut
PROJEKTPERIOD	07/2011–06/2012
UPPGIFTSLÄMNARE	Paula Langöe Eliasson, projektledare 076-2450882 paula.langoe.eliasson@tamam.se Karin Gréen, projektledare (ekonomiansvarig) 070-7784774 karin.green@tamam.se
HEMSIDA	www.tamam.se
BILAGOR/ PRODUKTER	1. Förteckning över samarbetspartners 2. Förteckning över spridningsaktiviteter 3. Vägledning hur man gör Internationen 4. Internationen-guide (från NLNM) 5. Ny projektskrift 6. Nations-enkät 7. Avsiktsförklaring HU

INNEHÅLL

1. SAMMANFATTNING	4
2. PROJEKTIDÉN	5
2.1. BAKGRUND.....	5
2.2. SYFTE	10
3. PROJEKTETS UPPLÄGG	11
3.1. MÅL.....	11
3.2. MÅLGRUPPER	12
3.3. PLANERADE PROJEKTAKTIVITETER	12
3.4. PROJEKTETS ORGANISATION	14
3.5. PLAN FÖR LÖPANDE UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH DOKUMENTATION	15
3.6. SÄRSKILDA PRIORITERINGAR OCH ÅTGÄRDER.....	15
4. PROJEKTETS GENOMFÖRANDE	16
4.1. ETT TYPISKT INTERNATIONEN-ARRANGEMANG	16
4.2. KRONOLOGISK ÖVERSIKT	19
4.3. GENOMFÖRANDEPROCESS	21
4.4. PROJEKTAKTIVITETER: NÅGRA EXEMPEL	31
4.5. TREDJELANDSMEDBORGARES DELTAGANDE	34
4.6. PROJEKTPARTNERNAS MEDVERKAN	36
4.7. SYNLIKGÖRANDE OCH SPRIDNING AV RESULTAT	37
4.8. LÖPANDE UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH DOKUMENTATION	37
4.9. TRANSNATIONELLT UTBYTE.....	38
5. RESULTAT OCH EFFEKTER.....	39
5.1. RESULTAT: DELTAGANDE	39
5.2. RESULTAT: PROGRAMMÅL OCH SÄRSKILDA PRIORITERINGAR.....	42
5.3. MÅLUPPFYLLELSE	43
5.4. EFFEKTER	47
6. LÄRDOMAR	51
6.1. LÄRDOMAR OM INTEGRATION PÅ PERSONLIG NIVÅ	51
6.2. LÄRDOMAR OM PROJEKTARBETE I IDEELL MILJÖ.....	58
7. SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER	61

1. SAMMANFATTNING

Projektet Internationen drevs av den ideella organisationen Tamam perioden juli 2011–juni 2012. Det grundläggande syftet var att förbättra mottagandet av nyanlända invandrare och förbättra integrationen i Sverige. Utifrån en iakttagelse av en brist på kontaktytor mellan nyanlända invandrare och svenskar – i vårt fall universitetsstudenter i Lund – och ett antagande om att denna brist får negativa konsekvenser för båda parter, ville vi skapa forum för interkulturell dialog och sätta fokus på personliga relationer och jämlika möten mellan grupperna. Detta gjorde vi genom att etablera, fördjupa och sprida de aktiviteter och koncept vi hade utvecklat inom det föregående Integrationsfondsprojektet Nytt Land - Nya Möjligheter. Där tog vi fram aktiviteten ”Internationen-arrangemang”, en social mötesplats för nyanlända invandrare och universitetsstudenter i samma åldrar. I samverkan med fem studentnationer i Lund genomfördes under projektperioden totalt åtta Internationen-arrangemang, samt ett flertal sociala aktiviteter i mindre skala.

Internationen-arrangemangen har ägt rum i studentnationernas lokaler med 80–150 deltagare per gång. Det har varit öppna kvällar med mat, kreativa aktiviteter och livemusik. Arrangemangen har lockat en mångfald av människor från olika delar av Lund (och övriga Skåne) och präglats av en välkomnande och öppen atmosfär. Vi har velat skapa en icke-stigmatiserad mötesplats där man kunnat knyta nya kontakter med personer man vanligtvis inte möter i sin vardag – bortom stereotyper och förbestämda roller. Arrangemangen har genomförts med hjälp av ideella krafter från både studentnationerna och Tamam.

Inom ramen för projektet har TSIL, Tamams studentförening i Lund bildats och etablerats. TSIL:s uppgift är att arbeta för integration, mångfald och antirasism i och kring Lunds studentliv och kommer i framtiden fortsätta sprida och utveckla projektets idéer. I en samverkansgrupp kommer TSIL att fortsätta göra Internationen-arrangemang efter projektets slut, det första är planerat till hösten 2012.

Något vi efter projektets genomförande vill framhålla är vikten av att inom integrationsprojekt uppmärksamma sin egen position och se till den större kontexten – vem har formulerat problemet och vem driver projektet? Med Internationen-arrangemangen har vi skapat ett exempel på att ”leva den förändring man vill ha” men vi tror samtidigt att denna metod måste kompletteras med ett påverkansarbete som riktar in sig på de bakomliggande problemen.

Finansiärer: Europeiska Integrationsfonden, Region Skåne (Regionala tillväxtnämnden), Lunds universitet, Lunds kommun (Kultur och fritid), Akademiska Föreningen, Rotary Lund St:Knut.

Samverkansnationer: Blekingska nationen, Hallands nation, Helsingkrona nation, Kristianstads nation, Wermlands nation

2. PROJEKTIDÉN

2.1. Bakgrund

2.1.1. Projektägare: Tamam

Tamam är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell organisation som efter mottot “Vänskap utan gränser” arbetar med integration, mångfald och unga människors samhällsengagemang. Tamam är en ungdomsorganisation som till stor del drivs av universitetsstudenter och verksamheten riktar sig i första hand till nyanlända barn och ungdomar. Organisationen bildades i Lund 2008, där den också har sitt säte och huvudkontor, och har lokalavdelningar i flera svenska städer samt driver internationella projekt och verksamheter.

Projektet Internationen drevs av Tamam juli 2011–juni 2012 som en direkt fortsättning på Integrationsfondsprojektet Nytt Land - Nya Möjligheter (NLNM) som pågick augusti 2010–juni 2011. Projektidén hade sitt främsta ursprung i erfarenheter från Tamams ordinarie verksamhet och förprojekteringen Nytt Land - Nytt Jobb, som Tamam genomförde hösten 2009 inom ramen för Europeiska Socialfonden. Med Internationen ville vi fördjupa, etablera och sprida de idéer och aktiviteter som påbörjats inom NLNM. En utförligare beskrivning av bakgrunden följer nedan.

2.1.2. Kontext: Lund

LUND, LUNDS UNIVERSITET OCH STUDENTLIVET

Lund är en liten stad med ett stort universitet, dit närmare 6300 anställda och 47 000 studenter är knutna. Det ger den sociala strukturen i Lund en särskild karaktär, där universitetet och det tillhörande studentlivet i synnerhet för unga människor på många sätt blir en stad i staden.

Lunds universitet, som grundades 1666, är anrikt och signalerar prestige och tradition vilket exempelvis yttrar sig i de utbildningar som ges (till exempel läkare och jurist). Lunds universitets image kontrasteras ofta mot närliggande Malmö Högskolas profilering mot mångfald och breddad rekrytering. Vid en granskning av studentsammansättningen på Lunds universitet ser man att studenter ur grupperna “utländsk bakgrund” och “studieovan bakgrund” är kraftigt underrepresenterade.¹

Kring universitetet finns ett mycket livligt studentliv som erbjuder aktiviteter, kultur och social

¹ Se t.ex. Högskoleverkets rapport 2009:18 R “Uppföljning av lärosätenas arbete med breddad rekrytering 2006–2008” s. 32, (www.hsv.se/download/18.1dbd1f9a120d72e05717ffe5084/0918R.pdf hämtad 2012-09-11)

gemenskap för universitetsstudenter.² Ett konkret exempel är de så kallade studentnationerna, som är tretton till antalet och som i princip drivs ideellt av studenter. De ordnar fritidsaktiviteter, luncher, fester, klubbar och konserter, idrottsaktiviteter med mera och tillhandahåller även studentbostäder. Utöver nationerna finns en rik flora av studentorganisationer samlade under Akademiska Föreningen, som utöver att agera paraplyorganisation också driver studentradio, student-TV, spex och teatergrupper.³ För att få tillträde till samtliga dessa arenor krävs att man studerar på Lunds universitet och har en studentlegitimation. ”Av studenter, för studenter”, lyder mottot som de flesta studentrelaterade föreningar arbetar efter.

Universitetets anor slår igenom i studentlivet, där traditioner som baler, komplicerade titlar och könsseparerade spex hålls vid liv. Dessa fyller studiesociala funktioner och har många positiva effekter, men traditioner bidrar samtidigt många gånger till att studentvärlden inte blir lika tillgänglig för alla oavsett bakgrund. Tittar man på vilka som innehar ledande positioner i studentlivet är svenska, vita⁴ personer med medelklassbakgrund överrepresenterade, även om man använder den redan skiktade studentgruppen vid universitetet som jämförelse.⁵

I dagens Sverige finns det många platser och sfärer som är synnerligen segregerade, med en hög koncentration av vita medelklassmänniskor som har mycket begränsad jämlik kontakt med (nyanlända) invandrare och/eller rasifierade⁶ personer. Stora delar av Lunds universitets studentmiljö kan ses som en sådan segregerad plats, både på grund av den sneda rekryteringen av studenter till universitetet, den vidare snedrekryteringen in i det aktiva studentlivet, uppdelningar mellan internationella och svenska studenter men även på grund av studentlivets avskärmning gentemot övriga Lund.

Att välja studentvärlden som plats att förlägga ett integrationsprojekt kan kanske ses som perifert, men det finns många anledningar till att vi har riktat oss hit. Dels är det en miljö som påverkar många människor – antalet studenter knutna till Lunds universitet motsvarar en medelstor svensk stad. Med tanke på den stora genomströmningen av studenter kommer man, om man lyckas göra en bestående förändring i miljön, på längre sikt att påverka långt fler än så. Dels är studietiden för många är en formativ period i livet, där man både genom studierna men också utifrån andra erfarenheter får med sig perspektiv som man sedan tar med sig i vuxenlivet

---

² För att få en uppfattning om studentlivet i Lund kan man besöka www.studentlund.se, där det utöver en förteckning över de flesta studentorganisationerna finns ett kalendarium som kontinuerligt uppdateras.

³ För mer information om Akademiska föreningen, se: www.af.lu.se

⁴ I föreliggande rapport används begreppen ”vit” respektive ”icke-vit” för att uppmärksamma att föreställningar om ”ras”/hudfärg fortfarande spelar roll i dagens Sverige. Vi vill tydligt framhålla skillnaden på ett sådant antagande och en idé om att raser, i biologisk bemärkelse, existerar. Vi menar också att gränserna mellan vem som ses som ”vit” respektive ”icke-vit” är flytande, kontextberoende och inte enbart kan reduceras till en fråga om hudfärg. ”Vit” bör snarare än en viss hudfärg ses som en position – där hudfärg är en av flera faktorer – ofta förknippad med vissa privilegier. Begreppen bör alltså ses som analytiska snarare än deskriptiva. Trots deras otydlighet menar vi att de lägger vikt på ett slags kategorisering som är av betydelse och får konsekvenser när man arbetar med integration- och mångfaldsfrågor.

⁵ Se till exempel tidningen Lundagårds kartläggning 2010 (<http://lundagard.se/2010/04/23/vem-representerar-dig/> hämtad 2012-09-14) och Tidningen Citys kartläggning 2011 (<http://np.netpublicator.com/netpublication/no3387284> hämtad 2012-09-14)

⁶ Rasifiering är ett analytiskt begrepp som syftar till att synliggöra hur föreställningar kopplade till hudfärg/idéer om ras opererar. Trots att i princip alla är överens om att raser, i biologisk bemärkelse, inte finns, lever konsekvenserna av en sådan ideologi kvar. Begreppet rasifiering visar att ”ras” inte är statiskt, utan riktar uppmärksamheten på hur majoritetens definitioner om vem som markeras som annorlunda utifrån en idé om ras varierar.

och ett framtida yrkesliv. Vi ser även en potential i att jobba med studenter eftersom studierna ofta innebär att man har brutit upp någonstans ifrån för att flytta till en ny ort och därmed är öppnare än vanligt för att söka sig till nya sammanhang och har behov av att knyta kontakt med nya människor. Det välkomnande man får som "nyanländ student" – introduktioner, en överväldigande mängd erbjudanden om att gå med i den ena eller andra föreningen, inbjudningar till sociala grupper – bygger just på antagandet att studenter är villiga att söka sig till nya sammanhang. Det skiljer sig emellertid markant från hur andra nyanlända personer i samma ålder, men som kommit till Lund av andra orsaker, tas emot.

NYANLÄNDA INVANDRARE I LUND

Om man kommer som nyanländ invandrare till Lund, som äldre ungdom eller ung vuxen, riskerar man nämligen att helt stängas ute från de arenor som i synnerhet jämnåriga universitets-studenter har tillträde till. Som tonåring måste man först läsa på gymnasieförberedande IVIK/SI och endast ett fåtal hinner börja i en vanlig gymnasieklass innan man på grund av sin ålder måste flytta över till Komvux. Komvux och SFI ligger i samma lokaler i utkanten av Lund – att jämföra med universitetsmiljön som utgör stadens kärna. Många av de personer vi har lärt känna inom projektet uttrycker åsikter liknande dem som EIF-projektet "Interkulturell dialog för hållbar utveckling i Södertälje" lyfter fram i sin slutrapport – en oro inför att börja gå på Komvux "med våra föräldrar och deras kompisar".⁷ Vidare är den (bland unga Lundabor som tagit studenten) utbredda praktiken att läsa en universitetskurs på prov för att få studentlegitimation inte möjlig att tillämpa för den som ännu inte har några betyg.

Det finns förstås sociala arenor också för icke-studenter, oavsett om de är nyanlända invandrare eller inte, i Lund. Om inte annat tar sig många till Malmö för att roa sig och träffa folk. Men då studentlivet och universitetet både bokstavligt och bildligt talat syns och tar plats i staden är det svårt att som stående utanför inte lägga märke de platser och sammanhang man *inte* har tillgång till. "Vi kan inte ens njuta av helgen i vår egen kommun. Vi kallar Lund begraven." sammanfattar en projektdeltagare situationen.

Förhållandet vad gäller synlighet är inte ömsesidigt: det är fullt möjligt att vara i studentlivet och inte lägga märke till det som finns utanför. Eftersom studentlivet är såpass heltäckande (vad gäller bostäder för studenter, föreningar, fritidsintressen, luncher, barer etc.) finns det för många studenter ingen uppenbar anledning att söka sig utanför det och följaktligen finns få naturliga mötesplatser där man som student kan lära känna personer som inte studerar på universitetet och vice versa. Gränsen student/icke-student tangerar som synes även andra gränser, så som i viss mån socioekonomiska och vad som kan uppfattas vara etniska gränser.

2.1.3. Erfarenheter från Nytt Land - Nytt Jobb

Hösten 2009 drev Tamam förstudien Nytt Land - Nytt Jobb, ett ESF-projekt som syftade till att hitta metoder för att förbättra unga nyanlända invandrades förutsättningar på arbetsmarknaden. Genom intervjuer med nyanlända invandrare i åldern 16–25 år och lokala arbetsgivare framkom att svenska språket ansågs vara "nyckeln till samhället", men att arbete och sociala kontakter

---

⁷ Slutrapport från projektet Interkulturell dialog för hållbar utveckling i Södertälje, s. 65.
(www.esf.se/sv/vara-program/Integrationsfonden/Slutrapporter/Dialog/ hämtad 2012-09-26)

också är av stor betydelse. Det framkom också att det var lite av ett moment 22 – hur ska man kunna träna på svenska om man inte har någon (förutom läraren på SFI) att prata med, hur ska man lära känna folk om man inte har ett arbete, hur ska man få ett jobb om man inte har några kontakter eller kan språket, osv. Såväl vikten och avsaknaden av sociala kontakter med ”svenskar” var genomgående och förprojekteringsresultat pekade således mot behovet av att skapa kontaktytor mellan unga nyanlända invandrare och studenter i staden.

Några av Tamams volontärer och deltagare i samband med ett besök av dåvarande integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni 2009.

2.1.4. Erfarenheter från Tamam

Tamam har i flera år, även innan man officiellt bildades som en förening, aktivt arbetat i nära kontakt med nyanlända barn och ungdomar i Lund. Kärnverksamheten utgörs av organiserade läxhjälpgrupper, fritidsaktiviteter, läger och utflykter men ett viktigt inslag är också ett mer informellt nätverk av mentorer, kontaktpersoner och kompisar (mottot är som sagt ”Vänskap utan gränser” och det finns en ambition att tolka det så bokstavligt som möjligt). Vi som har tagit initiativet till och varit projektledare för NLNM och Internationen hade innan projekten lång erfarenhet som volontärer i Tamams ordinarie verksamhet.

Vi vill emellertid framhålla att vi är två unga vita kvinnor uppväxta i Sverige, utan migrationsbakgrund som vid tiden för projektets början studerade på Lunds universitet – i mångt och mycket ”normpersoner” i Lund och Sverige. Vi menar att det är viktigt att vara medveten om och tydlig med utifrån vilken position ett problem och en lösning formuleras, eftersom integrationsarbete oundvikligen är förbundet med en intrikat väv av maktaspekter. Det var genom vårt volontärarbete i Tamam som vi upptäckte ovan beskrivna sociala segregation mellan universitetsstudenter och nyanlända invandrare. Bara det att den överhuvudtaget var möjlig för oss att ”upptäcka”, det vill säga att den inte var ett tydligt faktum för oss från början, skvallrar om att vår utgångspunkt har varit ”inifrån centrum”. Detta förhållande har vi brottats med under projektens gång och det har också fått avgörande inverkan på hur vi har förhållit oss till och (om)definierat

projektens målgrupper. Målgrupperna kan kortfattat benämnas som “unga nyanlända invandrare” (målgrupp 1) och “unga svenska universitetsstudenter” (målgrupp 2). Se vidare diskussion under rubriken 6.1.2. *Målgrupper – kritisk diskussion*.

Vid projektets start rekryterade Tamam i huvudsak sina volontärer från universitetet, vilket bidrog till en övervägande majoritet svenska, vita personer utan erfarenheter av migration bland volontärerna. I Tamams vanliga verksamhet försöker man utmana traditionella rollfördelningar mellan volontärer och deltagare och uppmuntrar till personliga och jämlika relationer mellan alla aktiva. Men om inte annat så bara för ålderskillnaden fanns trots ambitionerna en maktskillnad mellan grupperna volontär/deltagare, ofta korrelerande med uppdelningen ”svensk”/”invandrare” eller, om man så vill, “vit”/”icke-vit”.

Allteftersom vi började lära känna deltagares äldre syskon och tidigare Tamam-deltagare i vår egen ålder blev det slående hur separerade våra liv var, trots att vi bodde i samma stad. Vore det inte för Tamam hade vi förmodligen aldrig träffats och blivit vänner. Många berättade hur svårt det var att lära känna “svenskar”, och omvänt visste vi ju av egen erfarenhet hur svårt det var att få tillfällen att lära känna nyanlända invandrare i vår egen ålder. Vi började ställa frågor som senare kom att bli centrala i Internationen-projektet: Hur skulle man kunna få till möten mellan personer ur de olika grupperna som *inte* utgick från förbestämda roller, där man kunde utmana den maktskillnad som finns när den ena ska agera “mentor” och den andra “adept”? Vilken typ av mötesplatser skulle behövas för att vi skulle kunna mötas på lika villkor, där man skulle kunna lära känna varandra som personer och inte som representanter för någon viss grupp?

2.1.5. Erfarenheter från Nytt Land - Nya Möjligheter

Utifrån denna bakgrundsanalys skrev vi vintern 09/10 ansökan till NLNM. Projektet innehöll en mängd aktiviteter som både handlade om att skapa mötesplatser och, som ett spår från Nytt Land - Nytt Jobb, insatser för att öka möjligheterna för unga nyanlända invandrare att få jobb. Den senare inriktningen skrevs efter knappt halva projekttiden ur projektet, som fortsättningsvis enbart fokuserade på att skapa sociala mötesplatser.

En av projektaktiviteterna i NLNM var “Internationen”. Tanken var att studentnationerna redan var fungerande sociala mötesplatser dit många studenter självmant söker sig och att vi genom att samarbeta med dem på samma gång skulle kunna nå svenska studenter och utmana de slutna strukturerna i Lund. Internationen-arrangemangen utvecklades under NLNM och mot slutet av vårterminen 2011 hade vi hittat en form som visade sig fungera bra för att få folk att mötas.⁸ När det våren 2011 blev aktuellt att ta ställning till om vi skulle fortsätta driva projektet ett år till valde vi att koncentrera oss på det som hade fungerat bäst, nämligen Internationen-arrangemangen.

---

⁸ Beskrivningar av hur ett Internationen-arrangemang går till finns under rubrikerna 3.3 Planerade projektaktiviteter och 4.1. Ett typiskt Internationen-arrangemang samt i bilagorna X och Y.

2.2. Syfte

Det kan tyckas självklart men bör nämnas: projektet Internationens grundläggande syfte var att förbättra mottagandet av nyanlända invandrare och förbättra integrationen i Sverige. Utifrån en iakttagelse av en brist på kontaktytor mellan nyanlända invandrare och etablerade svenskar – i vårt fall universitetsstudenter i Lund – och ett antagande om att denna brist får negativa konsekvenser för båda parter, ville vi sätta fokus på interkulturell dialog och personliga relationer mellan grupperna.⁹ Vi utgick från att en första förutsättning för att en interkulturell dialog ska vara möjlig är att *folk faktiskt träffas*. Därför syftade projektet till att skapa *forum* för interkulturell dialog där personer som annars sällan möts skulle kunna lära känna varandra. Sättet vi skulle göra detta på var genom att etablera, fördjupa och sprida de Internationen-arrangemang vi hade utvecklat inom NLNM.

Arbetet för att uppnå projektets syfte förlades på två plan, individ och struktur. På individnivå handlade det om att föra samman människor som skiljs åt på grund av sociala och formella hinder, på ett sätt som skulle göra det möjligt för dem att lära känna varandra som personer snarare än som representanter för någon viss grupp. Samtidigt ville vi utmana och förändra de strukturer som separerar grupper, i synnerhet så som de yttrar sig i Lund. Genom att använda Internationen-arrangemangen som en ”murbräcka” ville vi öppna upp studentvärldens slutna strukturer, och genom att hålla fram dem som ett positivt exempel på hur man kan arbeta med integration ville vi sprida både idéer och själva aktiviteten till andra aktörer och platser.

---

⁹ För en diskussion om projektets förståelse av interkulturell dialog, se rubrik 6.1.3. *Interkulturell dialog*.

3. PROJEKTETS UPPLÄGG

3.1. Mål

I ansökan formulerades fyra övergripande mål med tillhörande delmål:

MÅL 1: ETABLERA INTERNATIONEN I LUND

Delmål:

- Under projektperioden arrangera 10 Internationen i Lund
- Fördjupa nationernas engagemang i genomförandet av Internationen
- Ta fram handlingsplan på alternativa sätt att driva Internationen, så att beroendet av externt projektstöd minimeras
- Vid projektets slut ha avsiktsförklaring från minst två nationer om att fortsätta driva Internationen

MÅL 2: UTVIDGA KONCEPTET I LUND

Delmål:

- Stabilisera och synliggöra Tamams nybildade studentutskott för att det ska kunna fungera som en plattform för samarbeten
- Genomföra 10 samarbetsaktiviteter som involverar personer ur både målgrupp 1 och målgrupp 2 med andra studentorganisationer än nationerna i Lund och Uppsala
- Vid projektets slut ha avsiktsförklaring från minst fyra studentorganisationer om att fortsätta ha aktiviteter som involverar målgrupp 1
- Vid projektets slut ha en verksamhetsplan som innehåller aktiviteter som går i linje med projektet för ett år för Tamams studentutskott

MÅL 3: INTRODUCERA OCH TESTA KONCEPTET I UPPSALA

Delmål:

- Arrangera två Internationen i Uppsala i samverkan med studentnationerna
- Identifiera nödvändiga faktorer för spridning av konceptet och presentera dessa i rapportform

MÅL 4: SPRIDA OCH SYNLIIGGÖRA PROJEKTETS IDÉ OCH RESULTAT

Delmål:

- Medverka på minst fyra konferenser i ämnesområdet
- Anordna minst åtta "inspirationsmöten" riktade till andra aktörer i Skåne som har förutsättningar att genomföra liknande aktiviteter
- Informera om projektet på minst tre svenska lärosäten
- Kontinuerligt synas i press
- Ta fram en mindre rapport där projektets metod och resultat sammanfattas
- Ta fram informationsmaterial riktat till aktörer som vill genomföra liknande aktiviteter

3.2. Målgrupper

Projektets målgrupper som följer:

- **Målgrupp 1:** Nyanlända tredjelandsmedborgare¹⁰ mellan 18–25 år i Lund med omnejd och i Uppsala
- **Målgrupp 2:** Svenska studenter på Lunds och Uppsala universitet i samma åldrar

Vi ansåg att båda grupperna var i lika stort behov av projektaktiviteterna men att behoven var av olika karaktär.

Deltagande i projektet skulle kunna ske på olika nivåer: från enstaka medverkan som gäst på Internationen-arrangemangen eller deltagare i andra projektaktiviteter, till att vara med i en arbetsgrupp och arbeta ideellt med att organisera och genomföra aktiviteter. Vi beräknade att nå ca 400 individer i Lund, varav 60 personer mer intensivt engagerade i arbetsgrupper och 80 personer i Uppsala varav 15 av dem mer intensivt involverade. Vi planerade även att nå ett 30-tal redan aktiva volontärer från Tamam som skulle hjälpa till med att genomföra projektaktiviteterna.

3.3. Planerade projektaktiviteter

De planerade projektaktiviteterna grupperades efter målen i fyra områden:

1. Etablera Internationen-arrangemangen i studentvärlden i Lund
2. Utvidga projektets koncept, genom att skapa fler kontaktytor för målgrupp 1 och 2 i Lund
3. Introducera Internationen i Uppsala
4. Sprida och synliggöra resultaten och erfarenheterna från NLNM

1. Etablera Internationen-arrangemangen i studentvärlden Lund

I korthet går ett Internationen-arrangemang ut på att nationerna vissa kvällar släpper på kravet på studentleg så att även icke-studenter kan komma in, varpå projektet aktivt bjuder in personer ur målgrupp 1. Under arrangemanget bjuds det på mat, isbrytande aktiviteter och livemusik. Målet är att utforma arrangemanget så att det inte reproducerar stereotypa bilder av olika grupper och att gästerna inte ska komma dit i förbestämda roller utan kan mötas och interagera på lika villkor, med förhoppningen att kontakter som sträcker sig även utanför arrangemangen ska knytas. Varje arrangemang lockar mellan 80–150 gäster. De planeras i blandade arbetsgrupper och genomförs med hjälp av ett stort antal ideellt arbetande personer från Tamam och nationerna.¹¹

Inom NLNM samverkade vi med sex olika nationer och nu planerade vi att fortsätta samarbetet med de fem nationer som visat störst engagemang. Vi planerade att genomföra 10 arrangemang i Lund, där ägandet av dem gradvis skulle förflyttas till nationerna. Tanken var att använda både formella och informella kanaler för att förankra idén på flera nivåer i nationernas organisation, så att arrangemangen vid projektets slut skulle kunna implementeras som ett regelbundet inslag i

---

¹⁰ Tredjelandsmedborgare avser personer som är medborgare i ett land som inte är medlem i EU.

¹¹ För en utförligare beskrivning av hur ett Internationen-arrangemang går till, se dels rubrik 4.1. Ett typiskt Internationen-arrangemang: arbetsgång, **Bilaga X: Instruktion och Bilaga X: Internationen-guiden**, slutprodukt från NLNM.

nationernas ordinarie verksamhet. Då det i studentvärlden finns en föreställning om värdet av traditioner var vår strategi att genom att återkomma till samma nationer som inom NLNM helt enkelt få Internationen att framstå som en ny tradition, och som sådan värd att bevara.

2. Utvidga projektets koncept, genom att skapa fler kontaktytor för målgrupp 1 och målgrupp 2 i Lund

Med erfarenheterna från NLNM i ryggen såg vi möjligheter att skapa nya kontaktytor för projektets målgrupper genom att utifrån Internationen-arrangemangens idé samverka med andra studentorganisationer än nationerna. Målet var att på längre sikt öppna upp för icke-studenter i allmänhet och målgrupp 1 i synnerhet att ta del av studentorganisationernas ordinarie verksamhet. Vi planerade fem samarbeten med andra studentorganisationer per termin, kring aktiviteter som skulle vara öppna för både målgrupp 1 och målgrupp 2.

Före NLNM hade Tamam inte någon aktiv roll eller position i studentvärlden i Lund, men kom genom samarbetena med nationerna att bli allt mer involverad. I slutfasen av NLNM pågick en dialog med Akademiska Föreningen (AF) om att registrera ett Tamam-utskott som en av AF officiellt erkänd studentorganisation, vilket skulle ge oss formellt tillträde till nya sammanhang, informationskanaler och förmåner. Planen var att vi skulle använda utskottet, som sedermera kom att döpas till Tamams Studentförening i Lund (TSiL), som en plattform att driva projektaktiviteterna utifrån och som ett verktyg för att lättare komma in i studentvärlden med projektets aktiviteter. Det skulle också på ett tydligt sätt göra oss – och projektets idéer – till en officiell del av Lunds studentliv.

3. Introducera Internationen i Uppsala

Uppsala är en studentstad som har många likheter med Lund, varför vi ville introducera Internationen-arrangemangen även där. Dels för att påverka individer och strukturer på samma sätt som i Lund, dels för att testa om konceptet skulle fungera på en annan plats än Lund. Tamam hade under våren 2011 en mycket aktiv lokalavdelning i Uppsala, som uttryckte ett stort intresse för att testa på att själva genomföra Internationen-arrangemang. Möten med Uppsala universitets och studentlivs ledning hölls våren 2011 och vidare kartläggning av möjliga samarbetspartners planerades.

Målet var att under våren 2012 arrangera minst två Internationen i Uppsala, hitta former för att fortsätta genomföra liknande aktiviteter och parallellt med detta utvärdera hur konceptet skulle klara att flyttas till en annan ort.

4. Sprida och synliggöra resultaten och erfarenheterna från NLNM

Projektledningen planerade att genomgående under projektperioden medverka i sammanhang, i första hand runt om i Skåne, där kunskap och resultat från både NLNM och Internationen kunde spridas. Tanken var att Tamam skulle inspirera andra och stötta aktörer som själva ville testa konceptet i någon form. Detta skulle vi göra genom att hålla inspirationsmöten samt medverka på mässor och konferenser inom ämnesområdet.

3.4. Projektets organisation

Projektägare var den ideella organisationen Tamam, vars nationella styrelse fungerade som projektets **styrgrupp**.

Projektledningen bestod av två projektledare anställda på 90 % av Tamam. De ansvarade för att projektet uppfyllde förväntade mål inom ramen av tillgängliga resurser, på ett sätt som var förenligt med de direktiv som lämnades från styrgruppen och ytterst Integrationsfonden. Deras arbetsområden var bland annat planering, samordning, rekrytering av volontärer och deltagare, leda och delegera ansvar för samtliga projektaktiviteter, kontakt med medfinansiärer, dokumentation, rapportering, ekonomi och implementering av projektidéer och projektaktiviteter internt och externt. Arbetstiden var flexibel med kontorstid vissa veckor och kvällar och helger andra veckor.

Projektmedarbetare utgjordes av en student i samhällsgeografi som gjorde praktik inom projektet januari–juni 2012 och stöttade projektledarnas arbete med att bygga upp TSIL. En projektassistent, själv nyanländ tredjelandsmedborgare, anställdes på 50 % genom instegsjobb. Anställningen var planerad att pågå oktober 2011–maj 2012 med det praktiska arbetet med att arrangera Internationen i Lund som främsta arbetsuppgift. Tillsättningen av tjänsten fördröjdes emellertid och projektassistenten kom på plats först i mitten av december. Projektassistenten deltog i uppstarten av vårterminen men slutade redan efter två månader. I Uppsala planerades en projektassistent att anställas på 20 % december 2011–maj 2012. Anställningen genomfördes inte på grund av ändrade förutsättningar inom Tamams lokalavdelning i Uppsala och omprioritering inom projektet som helhet. För att sköta ekonomin tillsammans med projektets ekonomiansvariga planerades en ekonom att anställas på 15 %. Istället hyrdes ekonomen in som konsult under hela projektperioden.

För att genomföra projektaktiviteterna involverades ett stort antal **ideellt arbetande volontärer** från Tamam, studentnationerna och andra samarbetsorganisationer. Projektet hade överhuvudtaget inte varit möjligt utan många timmars ideellt engagemang.

Projektledningen hade tät kontakt med Ingrid Fioretos, fil dr i etnologi vid Lunds Universitet (nu verksam vid Malmö Högskola), vars forskning handlar om migration och integration. Hon fungerade som projektets bollplank och **referensperson** genom att från sitt forskarperspektiv bidra med synpunkter och kritik.

SAMARBETSPARTNERS

Samarbete var en central idé och metod inom projektet med fem **studentnationer** i Lund som huvudsakliga samarbetspartners: Blekingeska, Hallands, Helsingkrona, Kristianstads och Wermlands nation. Vidare har projektet samarbetat med en rad ideella organisationer såväl inom som utanför Lunds studentliv. Ett stort antal forskare och experter involverats i projektet som föreläsare och utbildare. Se **bilaga X** för en fullständig förteckning över samarbetspartners.

SAMARBETE INOM TAMAM

Ett kontinuerligt samarbete har även ägt rum med Tamams lokalförening Tamam Lund genom bland annat gemensamma volontär- och deltagarrekruteringar. Flera personer från

lokalavdelningen Tamam Malmö har deltagit på Internationen-arrangemang och hjälp till som volontärer inom projektet. Under projekttidens gång har vi haft regelbunden kontakt med Tamams lokalavdelning i Uppsala, där planen var att Internationen-arrangemang skulle genomföras på prov. Representanter från Tamam Uppsala besökte Lund i januari 2012 för en planeringshelg och medverkade även på planeringsmöten i samband med Tamams årsmöte i Lund i mars.

3.5. Plan för löpande uppföljning, utvärdering och dokumentation

LÖPANDE UPPFÖLJNING

Den löpande uppföljningen av projektet skulle ske genom veckovisa projektledningsmöten med avstämningar gentemot tids- och aktivitetsplanen. Månadsvisa rapporter skulle förutom till EIF även avläggas till projektets styrgrupp. När aktiviteterna i Uppsala kommit igång skulle den anställda projektassistenten där rapportera till projektledningen i Lund.

UTVÄRDERING

Utvärderingen av projektet planerades ske med hjälp av studenter på Masters of Applied Cultural Analysis (MACA), ett mastersprogram som ges av Lunds universitet i samarbete med Köpenhamns universitet, samt i samarbete med Ingrid Fioretos, fil. dr. i etnologi vid Lunds universitet. När ansökan formulerades var utvärderingen av NLNM ännu inte avslutad och vi avvaktade resultaten från den för att bättre kunna avgöra vilka metoder som skulle användas.

DOKUMENTATION

Projektet planerades att dokumenteras på flera olika sätt och med flera olika syften: lägesrapporter, projektledningens loggböcker, deltagarlistor från aktiviteter m.m. Utöver den obligatoriska slutrapporten till Integrationsfonden planerades en mindre rapport att författas vid projektets slut. Dessutom skulle informationsmaterial, med syfte att fungera som inspiration och handledning för andra aktörer som vill genomföra liknande aktiviteter, tas fram.

3.6. Särskilda prioriteringar och åtgärder

Projektet genomfördes inom prioritering nr 1: "Genomförande av åtgärder som syftar till att praktiskt tillämpa de gemensamma grundprinciperna för integrationspolitiken för invandrare i Europeiska unionen" och inom den särskilda prioriteringen nummer 4, "Interkulturell dialog". Projektet tog särskilt fasta på det behov av arenor och mötesplatser som beskrivs i Integrationsfondens årsprogram 2010. För en längre diskussion om projektets syn på Interkulturell dialog, se rubrik 6.1.2. Målgrupper – kritisk diskussion, sidan 50.

4. PROJEKTETS GENOMFÖRANDE

Nedan presenteras projektets genomförande. Först kommer en beskrivning av hur arbetsgången vid ett typiskt Internationen-arrangemang ser ut. Sedan följer en kronologisk översikt över projektet i tabellform, därefter en resonerande och problematiserande text som fokuserar på svårigheter och lärdomar och slutligen några glimtar från genomförda projektaktiviteter.

4.1. Ett typiskt Internationen-arrangemang

Under NLNM fokuserade vi på att hitta en fungerande form för arrangemangen (genom att förändra upplägget från gång till gång), så när Internationen-projektet började fanns ett färdigt koncept att följa. Varje arrangemang har haft olika innehåll och teman men det finns gemensamma drag i tillvägagångssättet för planering och genomförande. Ett arrangemang är en omfattande aktivitet som involverar många människor och för att ge läsaren en uppfattning om hur arbetet har gått till ges här en beskrivning av en typisk arbetsgång utifrån projektledarnas perspektiv.¹²

"Bygga spaghettitorn" – en typisk Internationen-aktivitet som planerats och förberetts av en ideell arbetsgrupp.

Datumet för arrangemanget bokas i början av terminen eftersom nationernas scheman snabbt fylls upp. Cirka en månad innan arrangemanget hålls ett första möte där man påminner om dess syfte och diskuterar vad man hoppas på att få ut av samarbetet, samt fördelar ansvaret för olika områden (musik och teknik, inköp och tillagning av mat, aktivitetsplanering, volontärrekrytering och marknadsföring). Det bestäms även vilket utskott av nationen som ska driva arrangemanget. Oftast har projektledarna/TSiL ansvarat för aktiviteter, volontärrekrytering och musik och nationerna för mat medan marknadsföring gjorts av båda parter. Därefter formas en arbetsgrupp med ansvar för att planera aktiviteterna.

Optimalt har varit att minst en person från nationen har medverkat och ibland har vi samarbetat med andra organisationer som haft representanter i arbetsgruppen. Genomgående har vi försökt få till en blandning mellan nyanlända invandrare och svenska studenter i arbetsgruppen.

Strukturen för kvällen har i princip varit fixerad men det har varit upp till arbetsgruppen att fylla de olika delarna med innehåll. När gästerna kommer till nationen möts de av en entrévärd som

¹² För en mer detaljerad handledning, se bilaga X samt bilaga X: Internationen-guide, slutprodukt från NLNM.

hälsar välkommen, delar ut namnlappar och enkäter. Vanligtvis börjar arrangemanget med någon form av "mingelaktivitet", som syftar till att gästerna ska våga gå fram och prata med personer som de inte känner. Ett exempel på mingelaktivitet är "lära-känna-bingo", ett slags bingo som går ut på att man ska hitta personer som har vissa egenskaper eller stämmer på en beskrivning ("hitta

Internationen-gäster i färd med att spela "lära-känna-bingo".

någon som kan spela piano, hitta någon som kommer från Irak").

När mingelaktiviteten är avslutad är det dags att sätta sig till bords för middag. Vi har oftast haft 10 olika bord med 8–10 platser vid varje. Till varje bord hör en "bordsledare" – en volontär som är införstådd med arrangemangets syfte och har i uppgift att se till att alla vid bordet känner sig välkomna, involveras i samtalet, förstår lekarna, m.m. En utmaning har varit

att komma på smarta sätt att få folk att sätta sig bredvid personer som de inte känner, för om man inte gör något aktivt håller sig gästerna bara till gamla bekanta. Vi har provat olika metoder som alla har haft sina för- och nackdelar. Ibland har bordsledarna gått runt och delat ut hårsnoddar i olika färger till gästerna, och så har varje bord haft en färg. Att bordsledaren väljer gäster till sitt bord har fördelen att man då kan styra att det verkligen blir en blandning av folk vid varje bord. Risken är dock att någon av gästerna "glöms bort" och inte får någon hårsnodd (eller vad man nu använder), vilket inte är önskvärt. Andra gånger har vi litat till slumpen, och till exempel numrerat namnlapparna från 1–10. Gästerna har sedan fått sätta sig vid det bord som har den siffra som står på deras namnlapp. En slumpmässig indelning av gästerna har fördelen att det är mycket smidigare, men kan också leda till att blandningen inte blir bra (exempelvis att många vid bordet enbart pratar engelska och resten av gästerna vid bordet inte alls förstår engelska).

När alla har satt sig sätter bordsledaren igång namnlekar. De kan vara mer eller mindre kreativa, huvudsaken är att gästerna lär sig varandras namn, bryter isen och börjar prata.

Maten brukar serveras ungefär klockan 19. Kvällens huvudaktivitet inleds när gästerna har hunnit äta en stund eller ätit färdigt – det beror på hur aktiviteten är upplagd. Allra bäst fungerar aktiviteter som är kreativa (t.ex. charader, att man ska bygga något, hitta på något, klä ut sig, sångtävling), bygger på samarbete inom borden men tävling mellan dem. Huvudaktiviteten leds av en lekledare och det är en balansgång mellan att låta borden "vara ifred" och att påkalla uppmärksamheten till en scen.

När maten är uppäten och huvudaktiviteten avslutad rensas golvet från bord och stolar (alla hjälper till) och bandet går på scenen. Ibland har vi haft en gemensam uppvärmning eller dansinstruktion för att höja stämningen – det är trots allt ganska tidigt på en vardagskväll och långtifrån alla är vana vid att helt nyktra, tillsammans med personer de bara känt några timmar våga släppa loss och börja dansa. Dansgolv har det emellertid alltid blivit, något vi menar fyller en

stor funktion eftersom det är en miljö där det vanligtvis ses som helt okej att närma sig människor som man inte känner. Ofta har några införstådda volontärer gått före och börjat dansa för att göra dansgolvet mer lättillgängligt för alla gäster. För dem som inte känner för att dansa har vi försökt ordna så att det finns en lugnare hörna av lokalen där man kan sitta och prata.

Den ovan beskrivna strukturen har alltså gått igen på de flesta arrangemang. Arbetsgruppen har bestämt lekar, mat, kommit på ett eventuellt tema, bestämt hur bordsplaceringen ska gå till osv. Vid sidan av arbetsgruppens planering och förberedelser av aktiviteter rekryteras volontärer för olika uppdrag (entrévärdar, garderobsjobbare, fotograf, kökspersonal och bordsledare) vilket innebär att både ta tillvara på dem som sedan tidigare visat intresse och att involvera nya personer.

Dans till brasilianska bandet Lembrando Brasil på Internationen på Helsingkrona nation 8 september 2011.

Bandbokning behöver göras i god tid och innebär bland annat research efter ett passande band, tekniköversikt och förhandling om pris eftersom gaget har varit tämligen lågt. Cirka två veckor innan arrangemanget inleds marknadsföringen genom Facebookevent, affischer (som vi oftast har designat själva), SFI-besök, personliga samtal, flyers m.m.

Dagen för arrangemanget innebär arbete från ca klockan 14 till midnatt – med matlagning, iordningställande av lokalen, förberedelser för aktiviteterna samt städning. Arrangemanget startar klockan 18 och brukar pågå till ca klockan 23. Efter arrangemanget hålls uppföljningsmöten med nationen och andra eventuella samarbetspartners. Annat efterarbete består av att sammanställa deltagarenkäter och med hjälp av dessa, i kombination med kommentarer från gäster, volontärer och samarbetspartners, utvärdera arrangemanget. Man samlar också in fotografernas foton och lägger ut i sociala medier.

Under hela processen gäller det att stämma av så att alla bitar faller på plats när det är dags för arrangemanget, att lösa problem som uppkommer under processens gång och att uppmuntra alla medverkande.

4.2. Kronologisk översikt

Tabellen visar ett urval av de aktiviteter och arrangemang som ägt rum. Vissa aktiviteter har tjänat flera syften så som besök i klasser på Lunds universitet, som både marknadsfört projektet som helhet, lockat gäster till Internationen-arrangemangen och volontärer till TSiL. Under huvudområdet "spridning" redogörs inte för när projektet har uppmärksammats i media. För en fullständig förteckning över projektets aktiviteter hänvisas till de månatliga lägesrapporterna.

HT -11	ETABLERA INTERNATIONEN	UTVECKLA KONCEPTET (TSiL)	INTRODUCERA I UPPSALA	SPRIDNING	ÖVRIGT
Aug	Boka datum för höstens arrangemang Uppdragsbeskrivningar Grafisk profil	Kartläggning och nätverkande i studentvärlden Flytt till AF-Borgen Volontärrekrytering		SIK-konferens i Norrköping Arbete med hemsidor och sociala medier	Rekrytering ekonomikonsult & projektassistent Ansökan extern utvärdering
Sep	Volontärrekrytering SFI-besök Internationen på Helsingkrona nation Internationen på Kristianstads nation	Volontärsrekrytering Happening på LTH Kartläggning och nätverkande i studentvärlden AF:s Mångfaldsgrupp	Dialog och planering	EIF:s årliga event i Jönköping Presentation Rotary Sankt Knut	Rekrytering projektassistent
Okt	Internationen på Blekingska nationen (i samarbete med P6) SFI-besök Utvärderingsmöte deltagare	Föreläsning med AF:s mångfaldsgrupp TSiL-möten om organisation och vision	Dialog och planering	Projektföreläsning BIDS, LU Dialog kåren Presentation på AF:s stormöte	Rekrytering projektassistent Seminarium: The Lund Experience, LU
Nov	Internationen på Hallands SFI-besök	Seminarium: TSiL Session 1 AF:s mångfaldsgrupp Arbete med att stabilisera TSiL	Dialog och planering	IMER-konferens i Norrköping Presentation Region Skåne Presentation Rådet för breddad rekrytering, LU Projektträff Bjuv Kommunikations-workshop	Inspirationsdag inför Lund kommuns Mångfaldsvecka
Dec	Internationen på Wermlands nation	Seminarium: TSiL Session 2	Dialog och planering	Mässa Folkuniversitetet Konferens Breddad rekrytering, LU Djupförståelse Tamam internt	Projektassistent anställd Halvtidsutvärdering

Fortsättning på nästa sida.

VT -12	ETABLERA INTERNATIONEN	UTVECKLA KONCEPTET (TSiL)	INTRODUCERA I UPPSALA	SPRIDNING	ÖVRIGT
Jan	Internationen-handledning framställd. Gemensamt visionsarbete Volontärsrekrytering studentmässor SFI-besök	Kick off TSiL Arbete inom TSiL; uppdelning utbildningsgrupp & social grupp.	Planeringsmöte med Uppsala-volontärer i Lund	Djupförståelse Tamam internt	Förberedelser uppstart vårtermin. Projektworkshop ”Strategi 2012”. Praktikant börjar.
Feb	Kick off nationer och personer knutna till arrangemangen. SFI-besök	Seminarium; TSiL Session 3. Samarbete Komvux: SFI-konversatörer. Samarbete LUMID filmvisning Seminarium AF:s mångfaldsgrupp	Dialog	Presentation MACA-konferens i Köpenhamn Open Space: för demokrati och antirasism, Malmö Reg. projektträff Malmö	MACA börjar. Träff inför Lunds kommuns Integrations- och mångfaldvecka. Marknadsföring: klassbesök LU
Mar	Internationens på Wermlands Internationens på Helsingkrona (samarbete RKUF) SFI-besök	Föreläsning AF:s mångfaldsgrupp. TSiL:s årsmöte. Samarbetsaktivitet Lunds extremsportare. SFI-konversatörer varje vecka. Nätverksmöte med utbildning LU; Equality and Diversity Management. Ansökningar om fortsatt finansiering TSiL Möte med Lunds konsthall.	Planeringsmöte med Uppsala-volontärer i Lund	FN-dagen mot rasism, Malmö Presentation Tamams årsmöte, projektworkshop under utbildnings-helg Djupförståelse Tamam internt Presentation på Lunds Rotaryklubb	Projektassistent slutar Klassbesök LU
Apr	Internationens på Kristianstads Nation- (Samarbete Hållbart Universtet och RKUF) SFI-besök och projektdag på Komvux	Samarbete Ungdom mot rasism Teaterbesök, dans-föreställning och vernissagebesök. Bokcirkel Samverkansträffar studentföreningar	Avbrott	Deltagande Lunds kommuns Integrations- och mångfaldsrunda. Besök av DOS-projektet (dialog och samverkan), Borlänge	Vårdar regional projektträff Klassbesök LU
Maj	Möten RKUF och Kristianstads Nation; Formering av Internationens framtidsgrupp	Bokcirkel TSiL-manifest med föreningens värdegrund fastställd Samverkansträffar studentföreningar Arbete inom TSiL:s höstgrupp.		Möte kåren Stockholms Universitet. Panel-teater-samtal (samarbete Lunds studentteater)	Transnationell resa Nederländerna Maca redovisade sitt arbete Klassbesök LU
Juni	Arbete inom Internationens framtidsgrupp- siktet på hösten	TSiL utvärdering Internutbildning Arbete inom TSiL, överfasning från projektledare till volontärer Överlämning rapport AF:s styrelse		Framställa material	Slutrapport

4.3. Genomförandeprocess

Beskrivningen av genomförandeprocessen är uppdelad i tematiskt-kronologiska rubriker och fokuserar främst på det som varit problematiskt och utmanande snarare än på allt som gått enligt planerna och varit enkelt.

STRATEGISK UPPSTART (juli–augusti 2011)

Projektet startades med administrativa förberedelser. Rekryteringsprocessen för att anställa en projektassistent via instegsjobb inleddes, en ekonomiperson anlätades, vi skapade en hemsida och startade upp användandet av sociala medier. Vi omarbetade även arrangemangens grafiska profil utifrån rekommendationer från utvärderingen av NLNM.

Datum för höstterminens Internationen-arrangemang bokades med nationerna och precis som på vårterminen (inom NLNM) förlades de med tre veckors mellanrum för en jämn arbetsbelastning och på samma veckodag (torsdag) för en tydligare marknadsföring. För att få stort genomslag hos både deltagare och volontärer bokade vi in det första arrangemanget tidigt på terminen, redan den 8 september. Tanken var att projektledningen skulle hålla i de första arrangemangen men att det koordinerande arbetet sedan skulle fasas över till projektassistenten och volontärer för att frigöra tid till arbete med spridning och utveckling. Genom att göra tydliga roll-beskrivningar och utifrån dem lägga upp ett anmälningsformulär på hemsidan försökte vi utifrån NLNM-utvärderingens rekommendationer tydliggöra hur man kan vara med och påverka/hjälpa till med arrangemangen.

En förändring från NLNM var att vi genom att bilda en studentförening, TSIL, kommit närmare studentlivet inte bara symboliskt och organisationsmässigt utan också rent geografiskt, då det gav oss tillgång till ett kontor i "AF-borgen". AF-Borgen är en 150 år gammal byggnad belägen mitt i universitetsområdet Lundagård i centrala Lund, som både bildligt och bokstavligt talat utgör centrum i Lunds studentliv. Flytten från Tamams vanliga lokaler till AF-Borgen var en medveten strategi för att etablera Tamam och projektets idéer i studentvärlden. Vi ville så snabbt som möjligt göra oss kända som en etablerad aktör och hade därför en rad möten med andra studentorganisationer och bjöd in till öppet hus på det nya kontoret. Under NLNM hade vi visserligen blivit väl förtrogna med studentnationerna, men dessa utgör bara en del – om än en viktig sådan – av Lunds studentliv. De många mötena handlade således även om att lära oss mer om hur resten av studentvärlden fungerar, både i form av struktur och kultur, och få reda på om andra liknande initiativ har tagits tidigare.

ÄNDRADE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR INTEGRATIONSARBETE I LUNDS STUDENTLIV (april–augusti 2011)

Hösten 2011 hade såväl universitetet som studentvärlden fortfarande vårterminens "slavhandelsincident" i nära minne, där vita studenter i samband med en maskerad på Hallands nation genom att måla "blackface", klä ut sig till slavar och iscensätta en slavauktion skämtade om den transatlantiska slavhandeln.¹³ Händelsen utlöste en stor och infekterad diskussion om huruvida studentvärlden är rasistisk eller inte och blottade en högst varierad syn på vad rasism är. Majoriteten av studentvärldens centrala aktörer erkände (mer eller mindre motvilligt) att

---

¹³ En Google-sökning på "slavauktion+hallands" ger en uppfattning om debattens omfattning. Händelsen fick genomslag i såväl nationell som internationell media.

händelsen visserligen var olämplig men många menade samtidigt att reaktionerna var överdrivna och att det inte finns någon form av rasism eller liknande i studentvärlden. Projektet delar inte denna uppfattning, utan anser att det inom studentvärlden finns strukturer som kan fungera exkluderande för dem som inte passar in i majoritetens normer. Dessa mekanismer är vanligtvis diskreta, men slavhandels-incidenten var ett exempel på dess mer uppenbara uttryck. Vi tolkade både händelsen och den efterföljande debatten som ett tecken på att de tongivande instanserna i studentlivet tog för lättvindigt på ett allvarligt problem som finns inom hela studentvärlden, och såg det inträffade som ett exempel på färgblindhet¹⁴, historielöshet¹⁵ och en utbredd omedvetenhet om det relativa i de egna utgångspunkterna¹⁶.

Bara några dagar innan händelsen på Hallands hade vi haft ett Internationen-arrangemang där. När det stormade som mest lade nationen upp en notis om vårt samarbete på sin hemsida i

anknytning till deras officiella pressmeddelande om slavhandels-incidenten. Utifrån ett kritiskt perspektiv kan detta tolkas som ett exempel på ett så kallat mångfaldsalibi, där samarbetet användes som ett slags "motbevis" mot anklagelserna om rasism i syfte att tona ner/slåta över allvaret i det inträffade. Både själva händelsen, debatten och nationens – ur ett kritiskt perspektiv – en smula dubiösa användning av vårt samarbete, gjorde dels att vi såg det som uppenbart att studentvärldens behov av projekt som Internationen var stort, dels att vi förstod att vi inte bara kunde jobba med positiva exempel för att förändra majoritetens attityder. Det inträffade och dess efterspel innebar att klimatet gällande frågor om mångfald och integration i studentvärlden var radikalt annorlunda när projektet startade i augusti jämfört med när vi skrev ansökan i mars, vilket skulle få konsekvenser för hur det fortsatta arbetet kom att bedrivas.

I Lunds studentvärld finns dessutom sedan länge en skepsis mot allt som kan uppfattas som "politiskt". Det finns en gammal latent konflikt kring den enda uttalat politiska (socialistiska)

Studenttidningen Lundagårds löpsedel. Incidenten utlöste debatt i såväl lokal som nationell media.

¹⁴ Färgblindhet: när personer som inte drabbas negativt av rasism menar att "hudfärgen spelar ingen roll" i en antirasistisk avsikt, vilket emellertid osynliggör att bl.a. hudfärg faktiskt spelar stor roll för personer som drabbas negativt av rasism.

¹⁵ Historielöshet: när man inte sätter in nutida fenomen i ett historiskt perspektiv, och på så sätt missar att en händelse, ett uttalande eller ett kulturellt uttryck som kan tyckas vara "neutralt" är en del av en lång tradition. I detta fall handlar det om att inte se maskeradens kopplingar till den faktiska transatlantiska slavhandeln eller minstrel-shower, och att händelsen därför inte kan skriva sig ur att förstås utifrån det rasistiska arv traditionen bär på.

¹⁶ Omedvetenhet om det relativa i de egna utgångspunkterna: en oförmåga att se att bara för att man själv inte upplever något som rasistiskt eller kränkande, eller att bara för att man själv upplever t.ex. studentvärlden som öppen och välkomnande, så behöver inte alla göra det.

studentnationen Smålands, som har ställt sig utanför det officiella Studentlund-samarbetet¹⁷, och en anknytande idé om att politiken ska hållas utanför. "Tycker ni inte om hur det är här, gör som Smålands. Om det inte passar: varför vill ni vara med?" är en underliggande attityd som mer eller mindre öppet ger sig tillkänna när kritik ventileras. I praktiken innebär det att det blir lågt i tak när det kommer till att kritisera såväl öppna som dolda exkluderande strukturer, i synnerhet om man vill göra det från en position *inom* studentvärlden (som alltså förstås som neutral och opolitisk).

Samtidigt som vi alltså insåg att om vi ville att projektets idéer skulle få fäste skulle vi behöva komplettera det konstruktiva arbetet med Internationen-arrangemangen med någon annan form av påverkansarbete, ville vi inte riskera att stängas ute nu när vi väl hade fått in en fot. I synnerhet som slavhandels-incidenten hade gjort alla frågor med koppling till mångfald och integration till en het potatis bestämde vi oss för att anta en ofarlig image för att få tillträde till arenor och kanaler som vi senare skulle kunna använda för att påverka och förändra. Att med glimten i ögat välja en tesil som logotype för TSIL är ett exempel på hur vi försökte framstå som någorlunda harmlösa för att kunna lyfta frågor om mångfald och integration i studentvärlden utan att riskera att direkt avfärdas som för "politiska" eller "radikala".

HÖSTTERMINEN BÖRJAR MED REKRYTERING OCH ARRANGEMANG (september 2011)

Volontärrekrytering till Internationen, TSIL och Tamam Lund på en av studentmässorna.

Eftersom genomförandet av projektet var helt beroende av ideella krafter ville vi hålla oss framme och tidigt på terminen knyta personer som ville engagera sig till projektet, vilket vi gjorde genom att bland annat delta på mässor för nya studenter i Lund och hålla ett informationsmöte tillsammans med Tamam i Lund. Dessutom rekryterade vi tillsammans med Tamam Lund volontärer på Komvux/SFI. Idén att inte bara vända sig till personer på Komvux/SFI som potentiella deltagare utan att vända sig till dem på samma sätt som man vänder sig till studenter, det vill säga som potentiella volontärer, kom från projektet. Ett par personer från målgrupp 1 kom till informationsmötet.

Projektets första Internationen-arrangemang genomfördes i samarbete med Helsingkrona nation och lockade närmare 150 besökare, långt mer än vad vi räknat med. Det stora intresset medförde en positiv start även om den enorma uppslutningen gjorde det lite svårt att få till den trygga och förtroliga stämning som är så viktig för arrangemangen.

¹⁷ "Studentlund" är ett samarbete mellan AF, nationer och kårer som trädde i kraft 1 juli 2010 efter kår- och nationsobligatoriets avskaffande.

I slutet av september arrangerades ytterligare ett Internationen-arrangemang, i samarbete med Kristianstads nation. Utifrån den massiva tillströmningen av människor på arrangemanget på Helsingkrona såg vi ett behov av någon form av system för föransmälningar vilket vi löste genom ett anmälningsformulär på vår hemsida. Att införa ett föransmälningssystem fungerade inte så bra och vi avstod från kommande Internationen-arrangemang vilket vi skriver mer om i avsnittet "Lärdomar".

ÖVERLÄMNING AV DET PRAKTISKA ARBETET MED INTERNATIONEN-ARRANGEMANGEN (oktober–november 2011)

Centralt i projektet var att inte bara *genomföra* Internationen-arrangemangen, utan att genomföra dem på ett sätt som skulle leda till att de skulle *leva kvar efter projektets slut*. Vår målbild var att minst två nationer skulle skriva på en avsiktsförklaring om att fortsätta driva Internationen men vi tänkte oss inte, som i början av NLNM, att de helt och hållet skulle kunna göra det i egen regi. Istället var målet att de skulle göra det i fortsatt, men permanentat, samarbete med TSIL. För att lyckas med detta skulle vi behöva hitta människor som skulle vilja engagera sig ideellt efter projektets slut, men också se till att förmedla projektledarnas kunskap vidare till andra. Som ett led i att möjliggöra överlämning skrevs en detaljerad instruktion till hur man gör ett arrangemang.

Rekryteringsarbetet för att hitta en projektassistent hade inletts redan i augusti, men eftersom personen skulle anställas genom instegsjobb medförde det särskilda kriterier som gjorde det svårare att hitta en lämplig kandidat. Vi hade kontakt med många potentiella kandidater som varit involverade i arrangemangen tidigare, men de föll bort på grund av att de inte uppfyllde alla kraven för instegsjobb. När vi väl hittade en lämplig person dröjde beskedet om uppehållstillstånd varför rekryteringen ytterligare drog ut på tiden.

I oktober och november var två arrangemang bokade, på Blekingska nationen och Hallands nation. Det sistnämnda förbereddes som vanligt men genomfördes, för första gången någonsin, helt utan projektledarnas medverkan då vi var på IMER-konferens samma datum. Istället var det en arbetsgrupp bestående av tredjelandsmedborgare som ansvarade för alla delar av arrangemanget. Det gick på det stora hela bra och var en viktig bekräftelse på att arrangemangen faktiskt inte var helt personberoende utan kan göras av andra människor.

Vi hoppades att detta arbetssätt skulle fortsätta framöver så att vi projektledare inte skulle vara direkt medverkande i det praktiska arbetet, utan att Internationen-arrangemangen med hjälp av projektassistenten och volontärer skulle rulla på vid sidan av arbetet med spridning och utvecklandet av nya kontaktytor.

När projektassistenten slutligen kom på plats i mitten av december började introduktionen och en stegvis infasning i arbetet med att arrangera vårterminens Internationen-arrangemang. Den försenade tillsättningen av tjänsten innebar dock att projektledningen under hela höstterminen, med ovan nämnda undantag, själva arbetade med att praktiskt arrangera arrangemangen utan att ha lika mycket möjlighet som vi från början hoppats på att jobba med spridning och utvidgning av Internationen-konceptet.

SPRIDNINGSARBETE – INTE SÅ SJÄLVKLART SOM VI TRODDE (oktober–november 2011)

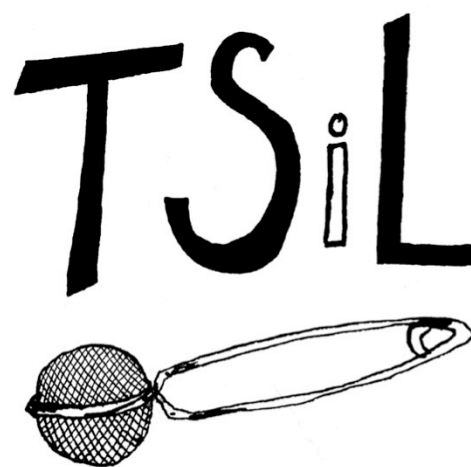
En aspekt av projektet var att på olika sätt sprida koncept och erfarenheter till andra aktörer. Vi såg initialt spridningsarbetet som något som mer eller mindre handlade om att "bara göra", eftersom vi tyckte att vi hade konceptet som skulle spridas – det vill säga Internationens arrangemangen – klart för oss. I NLNM producerade vi en handledning kallad Internationens guiden som förklarade grunderna i hur man går tillväga för att arrangera en kväll och denna planerade vi ha som bas för spridningsarbetet.

I oktober 2011 förde vi samtal med en kår på en närliggande högskola som hade visat intresse för Internationen, vilket vi såg som en lovande möjlighet att sprida koncept och aktiviteter. I dialogen med dem blev det dock uppenbart att de hade en annan syn på integration och vad aktiviteten skulle fylla för funktion än vi själva. Vi insåg plötsligt att det som verkligen måste spridas, eller vad som är en förutsättning för att Internationens arrangemangen ska vara en bra metod, är tänkesättet bakom. Vi blev mer och mer medvetna om att vi måste betrakta Internationens arrangemangen som ett *exempel* på något. Om vi bara skulle ägna oss åt att sprida själva arrangemangen utan att sprida tänkesättet blir det ganska tomt eller ytligt – en rolig fest, förstås, och många bra tekniker för att få främlingar att interagera med varandra – men syftet med projektet var ju mer än så. Plötsligt var vi inte riktigt lika säkra på vår sak utan tog ett steg tillbaka i spridningsarbetet och började fundera på hur man skulle kunna kommunicera budskapet med projektet. Vi tog hjälp av en kommunikatör som hjälpte oss med att lägga upp en strategi för kommunikation. Workshopen med kommunikatören satte projektets själva budskap i centrum och pekade ut områden där vi behövde bli tydligare med vad vi egentligen menar med integration på personlig nivå. Se rubrik 6. *Lärdomar* för vidare diskussion.

Oaktat ovan beskrivna svårigheter har vi under projektets gång medverkat på väldigt många utåtriktade aktiviteter och i olika sammanhang berättat om och förmedlat projektets idéer och metoder. För en redogörelse av detta, se rubrik 4.4. *Synliggörande och spridning av resultat* samt Bilaga X.

TSiL:S UTVECKLING – PÅVERKANSARBETE, NYA KONTAKTYTOR OCH FÖRHÅLLET PROJEKT/IDEELL FÖRENING (september–december 2011)

Under NLNM blev skillnaden mellan projektets verksamhet och ordinarie Tamam Lunds arbete med barn och ungdomar tydligare och vi såg ingen naturlig plats för projektaktiviteterna att implementeras där, särskilt som även Tamam Lund utvecklades under projektets gång och blev mer nischat. Därför gjorde vi bedömningen att det skulle behövas en separat grupp/plats inom Tamam som efter projektets slut skulle kunna ägna sig åt att driva projektets frågor och aktiviteter vidare. TSiL fick alltså tjäna flera syften för projektet: dels att under projektets gång vara en väg in i studentvärlden för att underlätta samarbeten och påverkansarbete, dels bli den struktur inom vilken idéer och aktiviteter skulle kunna leva vidare efter projektets slut.

TSiL:s logotyp – en tesil för att framstå som ofarliga. Vi tänkte inte på att kopplingen blir svår att förstå på engelska...

Redan i slutet på vårterminen 2011 (inom NLNM) började vi agera utifrån TSIL, då projektledningen var med på ett uppstartsmöte för Akademiska Föreningens mångfaldsgrupp (AFM), ett initiativ av AF:s dåvarande programchef. Efter diskussionen om slavhandels-incidenten förväntade vi oss att det skulle finnas ett stort intresse för att på allvar arbeta för mångfald och lika-behandling men så var inte fallet, till mötet kom förutom vi själva bara en annan person. Vi beslutade att fortsätta arbetet under hösten och AFM framstod som en viktig kanal för TSIL att kunna påverka i.

I september inleddes arbetet med att bygga upp TSIL som *förening*. Tillsammans med ett tiotal nyrekryterade medlemmar anordnade vi förutom Internationen-arrangemang andra utåtriktade aktiviteter för att synliggöra projektet inom och utom studentvärlden och lyfta upp frågor om mångfald och integration på dagordningen. Mot slutet av höstterminen hade en stabil grupp av medlemmar i TSIL formerats. Vi strävade efter att redan under projektets gång arbeta som en "riktig" förening, med en demokratisk arbetsordning där de aktiva medlemmarna kan påverka vad som händer och komma med egna initiativ. Detta såg vi som en förutsättning för att föreningen (och därmed projektaktiviteterna) skulle kunna leva kvar efter projektets slut. Det innebar dels att TSIL fick en större roll i projektet än vad vi planerat, dels att föreningen inte bara kunde användas som ett verktyg i projektarbetet som vi först tänkt oss.

AFM-föreläsning med Malmö mot diskriminering, om hur man kan motverka diskriminering och göra sin förening mer inkluderande.

Inom ramen för AFM arrangerade vi genom TSIL två större föreläsningar om hur man praktiskt kan arbeta med mångfald och likabehandling i en förening. De riktade sig till personer i ledande befattningar i studentorganisationer och blev välbesökta och omskrivna i studenttidningen Lundagård. Vi arrangerade även en egen seminarieriserie som satte fokus på majoritetens föreställningar. Även denna, som riktade sig till en bredare målgrupp av studenter och intresserad allmänhet, blev välbesökt och uppmärksammas i media.

Arbetet med AFM gav ökad insyn i hur mångfalds- och likabehandlingen i studentvärlden (inte) fungerade. Det slog oss att studentvärlden till stor del i sin själva struktur motverkar mångfald. Mycket bygger till exempel på diskreta personkontakter snarare än öppen rekrytering. Att utifrån denna miljö direkt hoppa till att prata om att även icke-studenter skulle inkluderas, när det från början fanns stora problem med att låta studentvärlden vara tillgänglig för alla studenter, var således en svårighet vi inte hade räknat med från början. I slutet av NLNM hade vi hört oss för bland olika studentföreningar som ställde sig positiva till samarbete, men vi var måna om att samarbetena skulle ske på rätt sätt. Vi ville ju *inte* att de aktiviteter, där personer från målgrupp 1 skulle inkluderas, skulle uppfattas som välgörenhet från majoritetens håll utan som ett ömsesidigt utbyte. Detta i kombination med dialogen med kåren i färskt minne, gjorde att det var svårare än vi först tänkt att ordna samlivsaktiviteter på det sätt som vi ville när vi planerade projektområde 2. Det var en utmaning att hitta kontaktytor som stämde både med projektets ambition att skapa *jämlika möten* och med studentorganisationernas vanliga sätt att göra saker. Vi löste detta genom att samarbeta med en del organisationer i genomförandet av Internationens arrangemang och att under våren 2012 prova nya grepp för att i egen regi skapa nya kontaktytor.

MÄTTNAD PÅ INTERNATIONEN (december 2011)

Under höstterminen arrangerades fem Internationens med tre veckors mellanrum mellan varje. Varje arrangemang lockade 80–150 deltagare och var på det stora hela mycket lyckade: stort engagemang från båda målgrupperna, fungerande samarbeten med nationerna och positiv feedback från många håll. I slutet av höstterminen började vi dock känna av en viss mättnad på Internationens arrangemangen, både hos de ideella volontärerna och genom ett något dalande deltagarantal. Att driva projekt i en ideell kontext innebär att man är beroende av när folk har tid, kraft och förstås även vilja och lust att medverka. Att ha arrangemang i så hög takt som var tredje vecka gjorde det svårare att involvera folk och i synnerhet att få samma personer att engagera sig flera gånger i rad. Om någon vill vara med i en arbetsgrupp men missar ett möte finns det ingen tid att skjuta på det tills nästa vecka. Eftersom arrangemangen i sig själva, trots olika teman och aktiviteter, ändå är ganska lika varandra kan man också tänka sig att man som gäst inte känner för att gå på fem stycken på en termin. Det gav oss något att tänka på inför vårterminen.

TERMINSSLUT – HALVTIDSUTVÄRDERING OCH NYA MEDARBETARE (december 2011)

När projektassistenten slutligen kommit på plats i mitten av december genomförde vi en självutvärdering i form av en intern workshop där vi stämde av mot målen och stakade ut vad vi behövde göra för att komma i mål under vårterminen 2012. Det bidrog till att skapa ett förstärkt fokus på en konkret efterlevnad av projektet. Vi blev även kontaktade av en student i samhällsgeografi som ville göra praktik inom projektet, något vi tacksamt tog emot.

EFTERTÄNKSAM UPPSTART AV VÅRTERMINEN (januari–februari 2012)

Vårterminens uppstart var eftertänksam eftersom vi ville agera på de lärdomar vi gjort under hösten. Vi var dessutom ett nytt team och var noga med att alla skulle få en gemensam förståelse för vad som skulle göras. Genomgående för planeringen av uppstarten var att vi hade projektets avslut i minnet: denna termin var sista chansen att se till att aktiviteterna och idéerna skulle leva vidare – vi kunde inte jobba på som om projekt skulle fortsätta efter sommaren. Implementering var inte längre ett abstrakt begrepp utan ett högst konkret och prioriterat arbetsområde.

Detta märktes i hur vi valde att lägga upp förberedelserna av Internationen-arrangemangen. Tidigare terminer hade datumen bokats in av projektledarna i dialog med varje nation för sig. Vi insåg att ur nationernas perspektiv så måste detta innebära att Internationen-arrangemang för dem är en enstaka händelse per termin som man kanske inte förstår sammanhanget av. Om man istället betraktar Internationen som en helhet blir det snarare än enstaka händelser en lång serie av arrangemang och som sådan något som gjort större avtryck på studentvärlden och gjort konkret skillnad i människors vardag. För att förmedla detta och få till en djupare förståelse för bakgrunden till arrangemangen samlade vi nationerna till en gemensam kick-off med fokus på idén och Internationens framtid. Där hade vi workshops och middag och vi passade också på att dela ut diplom som tack för gott samarbete (och som uppmuntran till ytterligare samarbete). Det blev också tydligt att det var lite klurigt hur vi skulle tänka med efterlevnaden av Internationen. Skulle det vara en nation där samarbetet skulle permanentas eller skulle det vara flera?

Vi beslutade oss också för att inte göra lika många Internationen-arrangemang under våren, utan stanna vid tre. Detta för att bibehålla engagemanget och inte trötta ut volontärerna, skapa en efterfrågan efter arrangemangen, och skapa möjlighet för fler att engagera sig. Det framstod som en väl avvägd prioritering då just ideellt engagemang var en av nyckelresurserna för att Internationen-arrangemangen skulle kunna leva kvar efter projektets slut.

Även TSIL startades upp med en kick-off. Det något abstrakta målet om att skapa struktur hade klarnat till att handla om att det helt enkelt måste finnas dels människor i TSIL som är villiga och har möjlighet att engagera sig efter projektets slut, dels en viss ekonomisk grund inom föreningen. Viktigt var också att de personer som skulle komma att driva föreningen vidare skulle få med sig projektets grundtänk.

INTERNATIONEN UNDER VÅREN (mars–maj 2012)

Projektassistenten var med i planeringen av vårterminens Internationen-arrangemang och hade del i det koordinerande ansvaret för det första arrangemanget. Det verkade lovande för att överlämningen nu skulle kunna bli av, om än något försenat. Projektassistenten sade dock upp sig efter två arbetade månader, vilket återigen gjorde att det praktiskt koordinerande ansvaret för arrangemangen landade på projektledningen. Istället för att anställa en ny projektassistent bestämde vi oss för att försöka få TSIL:s ”sociala grupp” (som fungerade som en löst sammansatt arbetsgrupp) driva arrangemangen tillsammans med en av projektledarna. Tre arrangemang genomfördes vilket fungerade bra ur både projektet/TSIL:s och samarbetspartnarnas synvinkel. I början av terminen kontaktades vi även av Röda korsets ungdomsförbund, RKUF, som var nyfikna på Internationen-arrangemangen. Läs mer nedan under rubriken ”Implementering och avslut”.

SOCIALA GRUPPEN – EN NY PROJEKTIDÉ UTIFRÅN INTERNATIONENS KONCEPT (mars–maj 2012)

När arbetet med att skapa nya kontaktytor genom samarbeten med andra studentorganisationer inte gick riktigt som vi först tänkt oss, provade vi en idé som väckts under möten med Torsten Schenlaer, kulturchef i Lunds kommun. Där hade framkommit att många av Lunds kultur-scener/institutioner arbetar med att försöka nå ut till så kallade ”nya publikgrupper”, med varierande resultat. Vi kom på idén att bygga vidare på Internationens koncept att få människor från olika sociala sfärer att samlas kring en tredje gemensam nämnare genom att ordna gemensamma besök på teater, konstutställningar, konserter osv. Vi gjorde en mindre enkät-

undersökning i våra egna nätverk för att ta reda på folks inställning till Lunds kulturutbud. Det visade sig att många var nyfikna, men att man inte kom sig för att gå för att man antingen saknade information om vad som finns att göra eller sällskap att gå med.

Vi genomförde två aktiviteter på prov, ena gången gick vi på vernissage på Lunds konsthall och andra gången på dansföreställning på Lunds stadsteater. Till dansföreställningen fick vi tack vare gott samarbete med Lunds kultur och fritid tillgång till gratis biljetter och hade således som enda uppgift att se till att vi nådde ut till en blandad grupp människor från projektets målgrupper, företrädesvis personer som inte vanligtvis söker sig till dylika arrangemang. Utfallet på båda aktiviteterna blev mycket lyckat och vi beslutade oss för att jobba vidare på idén. En ansökan om ett pilotprojekt som kretsar kring att hitta metoder för att i ett slag locka nya publikgrupper till Lunds kulturscener och skapa nya mötesplatser och kontaktytor för Internationen-projektets målgrupper har skickats till fonden "Framtidens Lund". I skrivande stund väntar vi på besked om projektet beviljas.

SFI-KONVERSATÖRER (mars-april 2012)

Ytterligare en kontaktyta mellan projektets målgrupper etablerades under våren i form av att svensktalande universitetsstudenter rekryterades för uppdrag som SFI-konversatörer. Uppdraget som initierades av SFI-lärare och gick ut på att som del utav svenskundervisningen regelbundet besöka SFI-klasser när de övade muntlig språkfärdighet och tillsammans med SFI-studenterna prata informell svenska. Det uppskattades av både lärare och elever bland annat för att det var ovanligt att yngre människor tog på sig dessa uppdrag. Konversatörerna innebar även att projektet fick ytterligare chanser att marknadsföra kommande aktiviteter gentemot målgrupp 1.

INTERN FÖRANKRING (mars 2012)

När vi hade fått insikt om att det som särskilt behövde förmedlas med projektet var tänkesättet bakom, inledde vi strategiska möten med Tamams nationella styrelse, lokala styrelsen i Lund och andra nyckelpersoner inom organisationen. Vi besökte styrelsemöten och gjorde presentationer kombinerat med enskilda samtal. En projektpresentation hölls också på Tamams årsmöte följt av en workshop på Tamams årliga nationella utbildningshelg. På så vis säkerställde vi en djup-förståelse för projektet. Vi involverade MACA även detta år och bad dem att i sitt projektarbete undersöka förhållandet mellan projektet och Tamam i övrigt för att förtydliga kopplingar som vi skulle kunna använda i ett fortsatt internt förankringsarbete. Den rapport som MACA sedan presenterades var mer allmänt inriktad på Tamam som organisation men ändå givande för projektet som då den pekade både på kopplingar och på spänningar mellan projektets verksamhet och Tamam.

Projektet presenteras på Tamams årsmöte i Lund mars 2012.

SPRIDNING TILL UPPSALA (januari–maj 2012)

Under hösten och våren hade vi en kontinuerlig dialog med Tamams lokalförening i Uppsala angående planerna på att testa att göra Internationen-arrangemang på ny ort. När rekryteringen av en projektassistent drog ut på tiden och vi fick ökad förståelse av vikten av att kombinera spridningen av aktiviteter med en spridning av tänkesättet bakom konceptet anade vi dock att det inte skulle gå att med lätthet göra en lika omfattande projektplacering i Uppsala som var tanken i ansökningsstadiet av projektet. En ytterligare bidragande faktor till de oväntade svårigheterna var att flera av de nyckelpersoner i Tamam Uppsala som vi våren 2011 träffat och diskuterat Internationen med nu hade slutat/inte var lika aktiva i lokalföreningen.

Vi genomförde två planeringsträffar i Lund tillsammans med volontärer från Uppsala och bestämde oss där för att provade andra angreppssätt, såsom att utan någon anställd i Uppsala genomföra ett Internationen-arrangemang helt ideellt i samband med ett läger som skulle ordnas gemensamt av Tamam Lund och Tamam Uppsala. Planerna modifierades under första halvan av vårterminen, men till slut insåg vi att Internationen-arrangemang i Uppsala på det sättet vi inledningsvis hade tänkt oss inte skulle vara möjligt. Dessutom dök nya öppningar upp för spridningen och etablerandet av Internationen-konceptet i Lund som vi valde att prioritera.

IMPLEMENTERING OCH AVSLUT – FRÅN PROJEKT TILL IDEELL VERKSAMHET (april–juni 2012)

Under våren fortsatte arbetet med stärka TSIL inför framtiden. Vi hittade en grupp volontärer som ämnade vara kvar i höst och var beredda att ta ansvar för föreningens och Internationen-arrangemangens fortsatta drift. Vi arbetade mycket för att nå ut till nya grupper och gjorde ett flertal klassbesök på universitetet där vi pratade om TSIL och Internationen-arrangemangen samt initierade andra aktiviteter som skulle kunna dra till sig folk såsom en bokcirkel.

Vi arbetade också med att skriva ett TSIL Manifest. Vi kände att det dels var viktigt ur föreningens synvinkel att ha på pränt vad man står för, men också att det viktigt att formulera projektets syn på vissa frågor – integration, målgrupper, metoder – för att de ska leva vidare.

Vad som skulle finnas kvar efter projektets slut den 30 juni var alltså huvudfrågan under vårterminens arbete. Vi hade tidigt bestämt oss för att inte söka nya projektmedel för att driva just Internationen-arrangemangen vidare, eftersom vi ansåg att det var viktigt att arrangemangen skulle bli en vanlig del av Studentlunds aktiviteter som nästan alla drivs helt ideellt. Att gå från att driva en verksamhet i projektform till helt ideell regi är emellertid en stor omställning där TSIL hade en nyckelfunktion. I början av vårterminen blev vi kontaktade av Röda korsets ungdomsförbund, RKUF, som hade hört talas om Internationen och ville vara med och samarbeta. De var med i arbetsgrupperna för vårens arrangemang, och gick sedan med i ”Internationens framtidsgrupp” – en arbetsgrupp med uppgift att ta just Internationen-arrangemangen vidare efter projektets slut. Tillsammans med Kristianstads nation, som var den nationen som samarbetet genomgående fungerat bäst med och som visade stort engagemang för att ta projektet vidare, höll framtidsgruppen ett flertal möten i slutet på terminen för att planera höstens arrangemang.

PÅVERKANSARBETE UNDER VÅREN (maj 2012)

Arbetet med AFM avslutades genom att vi skrev en rapport med en analys av hur mångfaldsarbetet inom studentvärlden fungerar och gav rekommendationer utifrån erfarenheterna av

arbetet inom AFM. Rapporten lämnades över och diskuterades på Akademiska föreningens styrelsemöte. Genom att två av TSIL:s medlemmar i slutet av vårterminen valdes till student-representanter i Lunds universitets Ledningsgrupp för jämställdhet och likabehandling skapades möjligheter för projektets idéer att lyftas även på en högre nivå i Lunds universitetssamhälle.

Som en avslutande publik aktivitet ordnades ett panelsamtal som handlade om integration och mötesplatser i Lund. Inbjudna till panelen var Ida Ölmedal, chefredaktör på tidningen Lundagård, Torsten Schenlaer, kulturchef i Lunds kommun och Ozan Sunar, grundare av Re:Orient och vd för Moriska paviljongen i Malmö. Panelsamtalet genomfördes i samarbete med Lunds studentteater som satte upp Farnaz Arbabis *Utvandrarna*. Samtalet varvades med scener ur pjäsen, vilket gav en effektfull inramning till diskussionerna. Panelsamtalet var välbesökt, sändes även live på internet via Bambuser och genererade artiklar i City Lund och Lundagård. Några av de ämnen och frågeställningar som togs upp på panelsamtalet diskuteras vidare under rubrik 6. *Lärdomar*.

4.4. Projektaktiviteter: några exempel

4.4.1. Internationen på Wermlands nation | 8 dec 2011 och 1 mars 2012

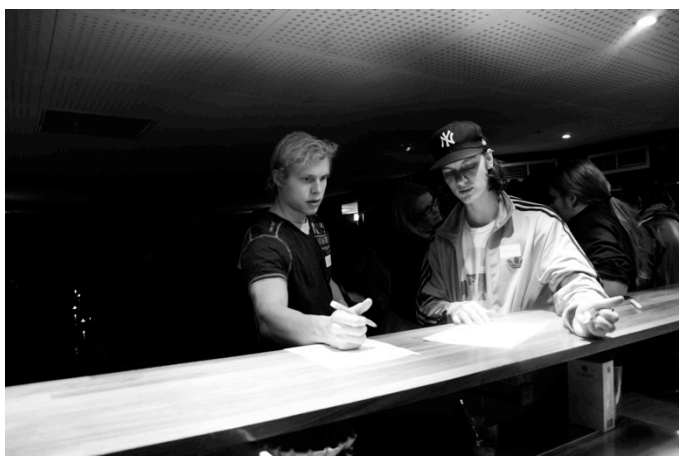
I decembers mörker och kyla anordnades Internationen på Wermlands nation med temat "Semester i Sverige". Bakgrunden till temat var en Facebook-grupp som startats av en Tamam-volontär i Malmö, där hon ville uppmuntra människor att ha en "semesterattityd" i vardagen. Detta för att råda bot på bristen på spontana möten och kontakt med främlingar som hon tyckte präglar klimatet i Sverige. Vi plockade upp temat eftersom det passade bra med den stämning Internationen-arrangemangen ska kännetecknas av och inspirera till – öppenhet, spontanitet och kontaktskapande. Genom "lära känna-bingo" och namnlekar bröts isen mellan gästerna snabbt. Kvällens huvudaktivitet var ett quiz, där en av uppgifterna var att varje bord fick några minuter på sig att förbereda ett kort uppträdande där de enda instruktionerna var: "Gör något roligt!" – en utmaning som gästerna löste galant. De pratade ihop sig i lag och bjöd bland annat på ett dans-nummer, ett stycke teater och en sång. Kvällen avslutades med dans till afrobeat-bandet Kakaraka band.

Den 1 mars 2012 var det dags för Internationen på Wermlands nation igen. Denna gång hade arrangemanget temat arabiska hits med Woroud band på scen. Att vi hade haft ett uppehåll på några månader märktes på deltagarantalet – lokalen var full till bristningsgränsen!

BILDER FRÅN INTERNATIONEN 1 MARS:

"VARFÖR KOMMER DU TILL INTERNATIONEN?" – SVAR FRÅN ENKÄTER:

"Kul! Och bra musik" – "It seems like a very good initiative, and as a perfect way to meet new friends" – "Att träffa nya kompisar" – "Intresserad av aktiviteterna på Internationen" – "Kul koncept" – "Free food and free friends ☺" – "Att öva svenska" – "Alla är välkomna, musik, ingen alkohol" – "Great concept. Lund need this!" – "Nice atmosphere" – "Jag ville träna min svenska och träffa personer" – "Bra känslor, har rolig, hitta nya vänner, lära nya saker" – "Mat, utbyte med människor"

4.4.2. "Sociala gruppen" går på dansföreställning | 11 april 2012

När det blev tydligt att vi i egen regi behövde prova nya grepp för att skapa nya kontaktytor ville vi istället för att själva ordna aktiviteter testa att utnyttja de aktiviteter i Lund som faktiskt är öppna för alla, men som vanligtvis endast en mycket skiktad grupp människor söker sig till. Till Skånes dansteaters dansföreställning "En hyllning till fotbollen" (Jo Strömngrens kompani) fick vi 25 gratis biljetter och mobiliserade snabbt – genom sociala medier och personliga kontakter – en blandad grupp av SFI-studenter, universitetsstudenter och andra. För majoriteten var det första besöket någonsin på såväl Stadsteatern som en dansföreställning. Vi möttes upp utanför teatern innan föreställningen började och såg också till att alla som hade sagt att de skulle komma hittade dit. Trots att stadsteatern är belägen mitt i Lund var det många som inte visste var den låg. I foajén var det tydligt att vårt sällskap "stack ut" jämfört med de andra besökarna – en upplevelse som i många fall förmodligen kan verka avskräckande – men eftersom vi höll ihop som en grupp och det från ledarna tydligt signalerades att det var okej att inte vara helt säkra på hur man ska bete sig när man går på

dansföreställning dämpades den känslan. Efter föreställningen samlades vi för ett informellt samtal om vad vi hade sett. Den gemensamma upplevelsen var en bra grund att föra ett samtal utifrån, där både likheter och olikheter i hur man hade uppfattat och tolkat föreställningen kom fram. Föreställningens slutscen som innehöll ett visst mått av nakenhet (dansen gestaltade fotbollsspelare och sista scenen utspelade sig i omklädningsrummet...) var en överraskning för såväl projektledarna som aktivitetens deltagare och ledde till initierade diskussioner om hur mycket hud som är okej respektive inte okej att visa på scen, på film och i vardagen. Upplägget visade sig vara ett i förhållande till Internationen-arrangemangen mycket smidigt sätt att arbeta med att få personer som annars inte träffas att interagera. Det var dessutom kul att visa att det inte behöver vara jättesvårt att få nya publikgrupper att söka sig till det etablerade kulturutbudet i stan. I det här fallet var nyckeln de personliga inbjudningarna och att vi sänkte trösklarna genom att gå tillsammans och från ledarnas håll visa på att man inte behöver uppföra sig på ett speciellt sätt – en variant av att synliggöra de tysta normerna som diskuteras mer under rubrik 6.1.7. *Delaktighet och tillgänglighet för mångfald i deltagandet.*

4.4.3. Internationen på Kristianstads nation | 26 april 2012

Projektets sista Internationen-arrangemang genomfördes som ett samarbete mellan Kristianstads nation, TSIL, Hållbart universitet och RKUF. Hållbart universitet är en studentorganisation som arbetar med miljöfrågor och kvällen fick därför passande nog ett ekologiskt tema. Det var en god uppslutning – över 100 deltagande personer (81 gäster på senare sammanställd deltagarlista

utifrån insamlade enkäter)– och ovanligt många svenska studenter. Efter en mingelaktivitet och lära känna-övning som gick ut på att gästerna skulle ”lösa” miljörelaterade problem bjöds det på vegetarisk och ekologisk mat.

Internationen-gäster stylar sin lagkamrat med egentillverkade sop-kläder.

Efter middagen inleddes den gemensamma aktiviteten ”sop-modevisning”. Den gick ut på att en person från varje bord fick agera modell, och tillsammans med resten av bordet tillverka kläder av sopor, papper och gamla kartonger som annars skulle slängas, som arbetsgruppen hade samlat ihop. En mycket rolig aktivitet som visade sig gå hem hos gästerna – det var ingen hejd på kreativiteten! Genom att ha en aktivitet där man arbetar med händerna blir eventuella bristande språkkunskaper sekundära, och det faktum att minst en person i varje grupp får en mycket festlig utstyrsel bryter garanterat isen. Efter en stunds kreativt arbete avslutades aktiviteten med en modevisning på en ”cat walk”. Under tiden som modevisningen pågick beredde arbetsgruppen plats på golvet för kvällens band: Malmöbaserade Gipsy Brothers, ett romskt bland som spelar både traditionell och modern romsk musik. Konserten var mycket uppskattad och dansgolvet bubblade. Det blev ett värdigt sista Internationen-arrangemang som lämnade en efterfrågan av framtida arrangemang hos gästerna.

4.5. Tredjelandsmedborgares deltagande

4.5.1. Rekrytering av tredjelandsmedborgare

De huvudsakliga tillvägagångssätten för rekrytering av tredjelandsmedborgare har varit:

1. Närvaro på SFI

Med jämna mellanrum har projektmedarbetarna besökt Komvux i Lund, där merparten av stadens SFI-undervisningen bedrivs, för att informera om projektet, projektaktiviteterna och möjligheterna till att delta. Projektmedarbetarna har fått komma in i klasserna under lektionerna för att berätta om vad som har varit på gång och personligen bjuda in eleverna att medverka. Till hjälp har vi haft flyers med information om kommande aktiviteter. Många av de personer som på ideell basis har varit engagerade i projektet studerar själva på Komvux och tillhör målgrupp 1. Deras rekrytering av andra nyanlända tredjelandsmedborgare har haft stor betydelse. Vid ett par

tillfällen har projektmedarbetarna haft ett informationsbord i foajén eller kaféet på Komvux för att dela ut informationsmaterial och prata med förbipasserande.

2. Affischering

Affischer framställdes, trycktes och sattes upp innan varje Internationens-arrangemang och i samband med en stor del andra utåtriktade aktiviteter inom projektet, så som TSIL:s seminarier. Affischerna sattes upp över hela centrala Lund samt på bland annat Komvux och offentliga bibliotek för att särskilt nå målgrupp 1. Dessutom brukade personer från målgrupp 1 själva vara ute och affischera på ställen där de trodde att affischerna kunde ge effekt. Ofta kombinerades affischeringen med att flyers trycktes för att ges i handen till intresserade människor på Komvux och till personer från målgrupp 1 som kunde sprida flyers vidare till personer i sina kontaktnät.

3. Personliga kontakter

Att på olika sätt använda personliga kontakter har varit ett mycket betydelsefullt sätt att rekrytera deltagare. Efter NLNM var det relativt många i Lund som kände till Internationens-arrangemangen och det fanns ett upparbetat socialt nätverk av nyanlända tredjelandsmedborgare som var intresserade av att delta igen när Internationens-projektet startade. Efterhand som arrangemangen fortlöp spreds information om dem som ringar på vattnet vilket bidrog till att fler gäster kom utöver dem som varit med förut. Enkäterna från arrangemangen bekräftar denna bild då en majoritet av gästerna skrev att de kände till Internationens "genom en vän", vilket också MACA skrev i utvärderingen av NLNM.

4. Sociala medier

Varje Internationens-arrangemang har marknadsförts genom ett event på Facebook, där personer i målgruppen har bjudits in. En Facebooksida för Internationens-arrangemang skapades också vilken många gillade och mottog information ifrån om kommande arrangemang. Senare, som ett led i att tydliggöra att arrangemangen drivs utifrån TSIL, spreds informationen utifrån TSIL:s Facebooksida.

5. Medverkan i övrig verksamhet inom Tamam

Projektledarna har deltagit i andra delar av Tamam än TSIL och Internationens-projektet och på så vis har ytterligare personer från projektets målgrupp bjudits in.

REKRYTERING AV MÅLGRUPP 2

Gentemot studenter vid universitet har vi använt studentvärldens kanaler och rekryterat på mer traditionella sätt, huvudsakligen i form av att i god tid sprida information i studentkalendrier (www.studentlund.se) och genom affischering och flyers.

4.4.2. Tredjelandsmedborgares delaktighet

Projektet som helhet har planerats av projektledningen tillsammans med Tamams styrelse. Inga tredjelandsmedborgare har varit direkt delaktiga i att skriva ansökan, utan delaktigheten i denna fas av projektet har varit i form av åsikter som kommit i utvärderingen av NLNM och informella samtal. När det gäller planering av enskilda projektaktiviteter, i synnerhet Internationens, har tredjelandsmedborgare varit mycket delaktiga. Personer från målgruppen har dels ingått i

arbetsgrupper som planerat och lett aktiviteter, dels kommit med idéer om vilka aktiviteter TSIL:s sociala grupp ska göra.

I genomförandet av projektet har tredjelandsmedborgares medverkan däremot var ett bärande elementet, eftersom en stor del av projektaktiviteterna bygger på deras aktiva medverkan.

Tredjelandsmedborgare har varit volontärer och kommit som gäster på Internationen-arrangemang samt de sociala aktiviteter som ägt rum inom TSIL:s sociala grupp.

Formella tillvägagångssätt för att få in tredjelandsmedborgares bedömning och utvärdering av projektets aktiviteter och resultat har varit enkäter på Internationen-arrangemang. Informella sätt är de återkommande samtal som projektledarna har haft med tredjelandsmedborgare i samband med Internationen-arrangemang, besök på Komvux/SFI och vid andra tillfällen.

4.6. Projektpartnerernas medverkan

Studentnationer som varit projektpartners har bidragit med följande vad gäller kompetens, ekonomi och arbetsinsatser i samband med Internationen-arrangemang:

	Blekingeska 27/10 2011	Helsingkrona 9/9 2011 29/3 2012		Hallands 17/11 2011	Kristianstad 29/9 2011 26/4 2012		Wermlands 8/12 2011 1/3 2012	
Lokaler inkl. kök	x	x	x	x	x	x	x	x
Medverkan i planeringsgrupp	x						x	
Genomförande aktiviteter	x						x	
Volontärer under kvällen	x					x		
Inköp/ Matlagning	x		x	x	x	x	x	x
Marknadsföring	x	x	x	x	x	x	x	x
Framställande av affisch	x							
Musik/teknik-ansvarig		x			x		x	x
Fotograf				x	x	x		
Städning	x		x	x	x	x		x

4.7. Synliggörande och spridning av resultat

Projektet har kontinuerligt synliggjorts och spridits på flera sätt. Dels genom och i samband med projektets utåtriktade aktiviteter så som Internationen-arrangemang, TSiL Sessions, andra sociala aktiviteter i TSiL:s regi och inte minst genom Panel-teater-samtalet som anordnades i slutet av projektet. Dels genom och i samband med samarbeten med andra organisationer, både student-organisationer och andra. Genom samarbete får andra organisationer direkt inblick i och en aktiv roll i projektet. Projektet har även synliggjorts på fler sätt inom studentvärlden så som genom deltagande på mässor för nya studenter och stormöten inom Akademiska föreningen.

I övriga Sverige har projektet förutom projektträffar anordnade av EIF och SIK varit aktiva i ett nätverksbyggande med studentdrivna grupper/organisationer med fokus på mångfald och likabehandling vid andra lärosäten. Vidare har projektet synliggjorts vid de konferenser och projektträffar som projektledarna och ibland övriga projektmedarbetare deltagit i. Här kan nämnas exempelvis IMER-förbundets årliga forskningskonferens och Lunds kommuns Integrations- och mångfaldsvecka. Projektet har även synliggjorts i samband med presentationer hos medfinansiärer. Vid ett flertal tillfällen har projekt varit omnämnt i lokala tidningar så som studenttidningen Lundagård och dagstidningen Sydsvenskan. Inom projektet har vi även varit aktiva på Facebook och på hemsidor kopplade till projektet.

Inom Tamam har projektet haft regelbunden kontakt med styrelsen som är projektets styrgrupp och dessutom haft kontakt och samarbete med lokalavdelningar, framförallt Tamam Lund och Tamam Malmö. Projektet synliggjordes och spreds genom Internationen-handledningen som togs fram och bland annat skickades till Röda korsets ungdomsförbund i Lund som kommer vara delaktiga i framtida Internationen-arrangemang samt genom en projektskrift med idéer och resultat. Efter projekttidens officiella slut har ett större utskick av projektets slutprodukt gjorts till ca 150 aktörer i Sverige. I projektets slutskede framkallades även en uppsättning foton från projektet och en fotoutställning planeras efter projekttidens officiella slut.

En sammanställd lista över de tillfällen då projektet har synliggjorts och spridits finns i **bilaga X**.

4.8. Löpande uppföljning, utvärdering och dokumentation

UPPFÖLJNING

Projektledningen har regelbundet rapporterat till Tamams styrelse och Europeiska Integrationsfonden, även om lägesrapporterna till EIF kunde ha skickats in i mer jämn takt. Uppföljningsmöten har hållits kontinuerligt med samtliga projektpartners. Projektledningen har haft projektmöten regelbundet, i genomsnitt varje vecka, där avstämning mot målen gjorts.

Projektledarna har efter sitt strategiarbete halvtid in i projektet arbetat efter en tydlig form för uppföljning av måluppfyllelse. De har haft en uppdelning av ansvarsområden och regelbundna projektmöten med hela projektteamet; projektledare, praktikant och projektassistent. Projektledningen har även haft löpande kontakt med ett flertal av de volontärer och deltagare som varit involverade i projektet.

UTVÄRDERING

Deltagarenkäter från varje Internationen-arrangemang har samlats in, sammanställts och analyserats. Resultaten från enkäterna har projektledarna använt som guidelines under processen inför nästkommande arrangemang men även som en indikator på hur man nått ut till projektets olika målgrupper. Projektledarna har även haft kontinuerliga (informella) utvärderingssamtal med deltagarna på Internationen-arrangemangen och andra projektaktiviteter. Projektledarna har regelbundet träffat referensperson Ingrid Fioretos och haft utvärderande samtal till hjälp för deras eget pågående arbete.

Ett samarbete med MACA, mastersprogrammet i kulturanalys vid Lunds universitet, inleddes inom Internationen-projektet precis som inom det föregående projektet NLNM. Till skillnad från inom NLNM valde vi inte att MACA-gruppen denna gång skulle titta specifikt på projektets aktiviteter (i förhållande till dess syfte) utan istället undersökte de projektets förhållande till övriga Tamam och tittade på Tamam som helhet. MACA-gruppens resultat gav en klarare bild över hur projektet på bästa sätt når ut med sina resultat och idéer internt inom Tamam.

Vid projektets slut skickades en enkät ut till samarbetsnationerna som fyra av fem svarade på. Svaren är sammanställda i bilaga X.

Vid projektets start skickades en kompletterande ansökan, där fokus låg på just utvärdering, till Ungdomsstyrelsen. Denna ansökan bifölls dock inte.

DOKUMENTATION

Enkäter, som också fungerat som anonyma deltagarlistor, har ifyllts i samband med projektets sociala aktiviteter. Dessa har tillsammans med affischer, broschyrer och pressklipp arkiverats tillsammans med annan projektrelaterad information. Lägesrapportering har skickats till Integrationsfonden för varje månad i projektet och slutredovisning har gjorts.

Informationsmaterial om projektet med syfte att inspirera andra aktörer som vill genomföra liknande aktiviteter som dem inom projektet har tagits fram och spridits efter projektets avslut.

4.9. Transnationellt utbyte

En av projektledarna deltog genom EIF-projektet Samverkan, integration och kunskap (SIK) i en transnationell resa till Amsterdam med omnejd där studiebesök gjordes hos fyra nederländska integrationsprojekt, 13–16 maj 2012.

I övrigt har det inte varit aktuellt med transnationella utbyten, då Internationen-projektet framförallt har varit ett lokalt projekt. Det finns emellertid men det finns inget som utesluter att de erfarenheter som gjorts i projektet i ett senare skede skulle kunna spridas till andra länder både inom och utanför EU.

5. RESULTAT OCH EFFEKTER

5.1. Resultat: deltagande

Nedan redovisas resultatet från de enkäter som fyllts i vid varje Internationen-arrangemang. Utifrån dem har projektaktiviteterna internutvärderats och anpassats efterhand. Vi har bland annat fått fram antalet deltagare från de olika målgrupperna samt hur många deltagare som är män respektive kvinnor i varje grupp, vilket möjliggjort aktiva åtgärder under projektets gång. Vi har hela tiden eftersträvat en jämn fördelning av män och kvinnor på arrangemangen (totalt sett och i alla grupper) samt en jämn fördelning av personer från projektets två målgrupper.

Aktiviteterna inom projektet har helt igenom byggts på ett frivilligt deltagande där samtliga medverkande gjort det på sin fritid. På grund av aktiviteternas uppbyggnad har detaljerad information från gäster och medverkande inte varit ett krav för deltagande. Vid Internationen-arrangemangen har enkäter delats ut och fyllts i av en majoritet av deltagarna (inte samtliga då vissa valt att avstå, kommit senare eller helt enkelt ”slunkit förbi”) med frågor om gästernas ålder, kön, nationalitet, hur länge de varit i Sverige, åsikter om arrangemangen m.m.

I gruppen nyanlända tredjelandsmedborgare som inte studerar på LU har vi inte kunnat ta reda på vilka skäl som gjort att de kommit till Sverige, vilket betyder att vi inte med säkerhet vet hur dessa deltagare förhåller sig till Integrationsfondens kategorisering av tredjelandsmedborgare. Då projektet utgår från att många nyanlända invandrare, oavsett juridisk status, under första tiden i Sverige delar en gemensam situation och möter liknande hinder har vi utifrån förutsättningarna att avkräva deltagarna på personlig information inte prioriterat denna indelning.

VILKA OCH HUR MÅNGA DELTOG PÅ INTERNATIONEN-ARRANGEMANGEN?

Enkäterna visar att personer från projektets två målgrupper deltog i arrangemangen men att även andra personer medverkade, såsom internationella studenter vid Lunds universitet och personer som invandrat till Sverige men varit i landet längre än fem år.

80–150 gäster

Deltagarantalet har varierat mellan 80–150 gäster per arrangemang. Vi har fått in enkäter från mellan 40 till 100 personer vid de olika tillfällena. Enkäterna har samlats in i början av kvällen och bland de som inte svarat återfinns flest i gruppen nyanlända, bland annat beroende på att en del personer från denna målgrupp har tenderat att komma lite senare under kvällen. Det totala antalet gäster har varit extra högt i samband med terminsstarterna och under projektets sista Internationen-arrangemang. Det har i genomsnitt kommit fler gäster till arrangemangen inom Internationen-projektet jämfört med de arrangemang som ägde rum inom NLNM.

Målgruppernas deltagande: jämn fördelning, fler svenska studenter än inom NLNM

Inom NLNM hade vi svårt att nå ut till svenska studenter vilket MACA i sin utvärdering hjälpte oss hitta orsaker till. Inom Internationen-projektet har andelen deltagare som är svenska studenter vid Lunds universitet ökat och utgjort ungefär en tredjedel av gästerna under arrangemangen.¹⁸

---

¹⁸ Se diskussion om detta under rubriken 6.1. Vikten av att skapa icke-stigmatiserade mötesplatser

Andelen nyanlända tredjelandsmedborgare har enligt enkäterna legat på cirka 20 % av antalet totala gäster. I själva verket har det varit högre, vilket vi tyvärr inte kan påvisa genom underlag. Förhoppningen om en jämnare fördelning av gäster från de två målgrupperna har alltså uppfyllts.

En tredje stor grupp som medverkat har varit internationella studenter vid Lunds universitet som i genomsnitt utgjort cirka 30 % av gästerna. Denna grupp var vid tiden för ansökan inte en prioriterad målgrupp, men utvärderingen av NLNM visade på värdet av blandningen av personer från de olika grupperna. Inom Internationen-projektet har vi därför välkomnat även internationella studenter. Trots att all marknadsföring skett på svenska och inte riktat sig direkt till internationella studenter har de kommit ändå.

En stor andel internationella studenter medför dock att engelska talas under kvällen vilket flera personer, framförallt från målgruppen nyanlända tredjelandsmedborgare, inte behärskar. Vi har valt att hålla aktiviteter under kvällarna på två språk, men strävat efter att arrangemangens huvudsakliga språk ska vara svenska.

Fler kvinnor än män deltog

Att uppnå en relativ jämn balans av deltagare från projektets två målgrupper har projektet alltså lyckats med. Svårare har det varit att få till en jämn fördelning av kvinnor och män. I genomsnitt deltog fler kvinnor än män, ofta ca 10–20 procentenheters skillnad. Detta med två undantag då det istället var en klar majoritet män – höstens sista arrangemang och vårens första. Proportionerna vad gäller kön inom de olika grupperna har sett olika ut. Bland svenska studenter har det vid alla tillfällen utom ett varit en majoritet kvinnor. Bland nyanlända tredjelandsmedborgare har det varierat men oftast varit en övervägande andel män, samma gäller för internationella studenter.

20 och 30 nationaliteter vid varje arrangemang

Ett brett omfång av olika nationaliteter har uppgetts på arrangemangen, mellan 20 och 30 stycken vid varje tillfälle. De flesta har uppgett att de kommer från Sverige/ är svenskar. Utöver Sverige har många uppgett Afghanistan, Irak, Iran och Pakistan.

Genomsnittsålder mellan 22 och 26,7 år.

Den genomsnittliga medelåldern vid de olika arrangemangen har stigit efterhand och varierat mellan 22 och 26,7 år.

VARFÖR KOM GÄSTERNA TILL INTERNATIONEN-ARRANGEMANGEN?

Skriftliga kommentarer som svar på enkätens fråga "Varför kommer du till Internationen?" har kretsat kring förhoppningen att lära känna nya människor, atmosfären, att det är ett bra koncept, maten, livemusiken, ett tillfälle att öva svenska, m.m. Med tanke på att en stor andel gäster har återkommit och deltagit på flera arrangemang, verkar det som att förhoppningarna har uppfyllts. Enkäterna har även visat att det vid varje tillfälle även har varit personer som deltar för första gången, vilket gäller alla målgrupper. Vidare konstaterade MACA utifrån Internationen-arrangemangen inom NLNM att de som kom på Internationen-arrangemang gjorde det huvudsakligen för att *skaffa nya kontakter och vänner*.

Resultaten av Internationen-arrangemangens deltagarenkäter presenteras i tabellform nedan.

B. "Öppna" projektaktiviteter	Antal deltagare (ca)	Kommentarer och förtydliganden
Internationen-arrangemang på Helsingkrona Nation 2011-09-08. Forum för möten mellan projektets två målgrupper.	14 nyanlända tredjelandsmedborgare (20 %) av totalt 70 insamlade enkäter.	21,4 % var svenska studenter, resten var internationella studenter vid Lunds universitet (LU) eller annat. 30 nationaliteter. De länder som flest personer kom ifrån var Sverige, Kina, Iran och Irak. 43 % var män och 57 % kvinnor. Medelålder 22,5 år.
Internationen-arrangemang på Kristianstads Nation 2011-09-29. Forum för möten mellan projektets två målgrupper.	12 nyanlända tredjelandsmedborgare (21 %) av totalt 56 insamlade enkäter.	27 % var svenska studenter, resten var internationella studenter vid LU eller annat. 22 nationaliteter. De länder som flest personer kom ifrån var Sverige, Irak, Kina och Tyskland. 34 % män och 66 % kvinnor. Medelålder 22,4 år.
Internationen-arrangemang på Blekingska Nation 2011-10-27. Forum för möten mellan projektets två målgrupper.	8 nyanlända tredjelandsmedborgare (15 %) av totalt 54 insamlade enkäter.	28 % var svenska studenter, resten var internationella studenter vid LU eller annat. 22 nationaliteter. De länder som flest personer kom ifrån var Sverige, Irak, Afghanistan, Tyskland och USA. 39 % män och 61 % kvinnor. Medelålder 22 år.
Internationen-arrangemang på Hallands Nation 2011-11-17. Forum för möten mellan projektets två målgrupper.	11 nyanlända tredjelandsmedborgare (28 %) av totalt 40 insamlade enkäter.	25 % var svenska studenter, resten var internationella studenter vid LU eller annat. 17 nationaliteter. De länder som flest personer kom ifrån var Sverige, Pakistan, Irak, Tjeckien, Polen. 43,5 % män och 56,5 % kvinnor. Medelålder 23,4 år.
Internationen-arrangemang på Wermlands Nation 2011-12-08. Forum för möten mellan projektets två målgrupper.	14 nyanlända tredjelandsmedborgare (29 %) av totalt 49 insamlade enkäter.	39 % var svenska studenter, resten var internationella studenter vid LU eller annat. 19 nationaliteter. De länder som flest personer kom ifrån var Sverige, Iran och Pakistan. 57 % män och 43 % kvinnor. Medelålder 24,7 år.

Fortsättning på nästa sida.

B. "Öppna" projektaktiviteter	Antal deltagare (ca)	Kommentarer och förtydliganden
Internationen-arrangemang på Wermlands Nation 2012-03-01. Forum för möten mellan projektets två målgrupper.	30 nyanlända tredjelandsmedborgare (30 %) av totalt 100 insamlade enkäter.	30 % var svenska studenter, resten var internationella studenter vid LU eller annat. 33 nationaliteter. De länder som flest personer kom ifrån var Sverige, Iran och Palestina. 56 % män och 45 % kvinnor. Medelålder 22,9 år.
Internationen-arrangemang på Helsingkrona Nation 2012-03-29. Forum för möten mellan projektets två målgrupper.	11 nyanlända tredjelandsmedborgare (20 %) av totalt 56 insamlade enkäter.	23 % var svenska studenter, resten var internationella studenter vid LU eller annat. 20 nationaliteter. De länder som flest personer kom ifrån var Sverige, Pakistan, Spanien, Iran, Rumänien och Afghanistan. 43 % män och 57 % kvinnor. Medelålder 24,7 år.
Internationen-arrangemang på Kristianstads Nation 2012-04-26. Forum för möten mellan projektets två målgrupper.	16 nyanlända tredjelandsmedborgare (20 %) av totalt 81 insamlade enkäter.	37 % var svenska studenter, resten var internationella studenter vid LU eller annat. 32 nationaliteter. De länder som flest personer kom ifrån var Sverige, Afghanistan och Iran. 46 % män och 54 % kvinnor. Medelålder 26,7 år.

Vid projektaktiviteter utöver Internationen-arrangemangen som involverar både målgrupp 1 och 2 har deltagarförteckning inte gjorts.

5.2. Resultat: program mål och särskilda prioriteringar

PRIORITERING 1: EU:S ELVA GRUNDPRINCIPER FÖR INTEGRATION

Inom projektet Internationen har åtgärder genomförts som har syftat till att praktiskt tillämpa EU:s gemensamma grundprinciper för integration.

Grundprincip 1

Synen på integration som en dynamisk dubbelriktad process med ömsesidigt tillmötesgående, så som den första grundprincipen för integration lyder, har genomsyrat hela projektet. Det har bland annat yttrat sig på så vis att projektet har haft två samverkande målgrupper, nyanlända tredjelandsmedborgare och studenter med huvudsakligen svensk bakgrund och att vi hela tiden strävat efter att få till jämlika möten med ömsesidiga utbyten.

Grundprincip 7

Inom projektet har Internationen-arrangemangen och andra aktiviteter anordnade av TSIL fungerat som forum där individer ur båda grupper regelbundet kunnat mötas och lära känna

varandra. I linje med den sjunde grundprincipen har Tamam utvecklat en återkommande plattform för samverkan mellan personer från majoritets- och minoritetssamhället där interkulturell dialog har främjats. Arrangemangen har även fyllt ett behov av att utgöra en stimulerande aktivitet i Lunds lokalsamhälle som är öppen för alla vilket tidigare inte funnits på samma sätt tidigare.

Grundprincip 4

Vidare har nyanlända tredjelandsmedborgare genom Internationen fått tillträde till studentvärlden vilket har ökat medvetenheten om hur det fungerar att studera på ett svenskt universitet och gett kunskap om hur förhållanden kring själva utbildningen ser ut. Under arrangemangen har alla fått träna på att prata svenska och lärt känna nya personer. Detta följer den fjärde grundprincipen för integration.

ÅTGÄRD 4, PRIORITERING 4 – INTERKULTURELL OCH INTERRELIGIÖS DIALOG

Inom projektet har åtta Internationen-arrangemang genomförts. Dessa aktiviteter har varit utformade i syfte att uppmuntra interaktion och utbyte mellan nyanlända tredjelandsmedborgare och studenter med huvudsakligen svensk bakgrund. Internationen-arrangemangen har följt en struktur som utvecklades i NLNM och fungerat som ett forum för en interkulturell dialog. De har varit öppna för alla som varit 18 år och uppåt och individer från båda projektets målgrupper, både från minoritet och majoritetssamhället har fått lära känna och lära sig av varandra. Sociala barriärer mellan grupperna har brutits med hjälp av samarbetslekar, mat, aktiviteter och musik. Vidare har nya metoder för att skapa sociala mötesplatser och kontaktytor mellan projektets målgrupper provats och tagits vidare i form av nya projektansökningar. Projektets aktiviteter har alltså både bidragit till att individer som annars sällan möts på jämlika villkor har fått kontakt och möjlighet att lära känna varandra, och till att forum för att sådana möten ska fortgå i framtiden efter projektets slut.

5.3. Måluppfyllelse

MÅL 1: ETABLERA INTERNATIONEN I LUND		
Delmål	Genomförda insatser	Bedömning
<i>Under projektperioden arrangera 10 Internationen i Lund</i>	8 Internationen-arrangemang	Delvis uppfyllt
<i>Fördjupa nationernas engagemang i genomförandet av Internationen</i>	Gemensam kick off vt 2012, ökad delaktighet i planering, ökat ansvar i genomförande	Uppfyllt
<i>Ta fram handlingsplan på alternativa sätt att driva Internationen, så att beroendet av externt projektstöd minimeras</i>	Samarbete formerats med TSIL, RKUF och Kristianstads nation	Uppfyllt
<i>Vid projektets slut ha avsiktsförklaring från minst två nationer om att fortsätta driva Internationen</i>	Avsiktsförklaring från Kristianstads nation + alla nationer ställer sig positiva till att fortsätta + intresse från Smålands	Uppfyllt

SAMMANFATTAD BEDÖMNING MÅL 1: UPPFYLLT

Målet att etablera Internationen-arrangemangen i Lund har uppfyllts väl. Åtta arrangemang genomfördes under projektet, då vi valde att endast göra tre arrangemang på vårterminen på grund av en viss mättnad hos deltagare och volontärer. Vid projektets slut skickades en mindre utvärdering ut till samarbetsnationerna som visade att de var väldigt positiva till hur samarbetet hade fungerat och till ett fortsatt samarbete. Tre nationer svarade att samarbetet kring Internationen-arrangemangen medfört effekter i form av en större medvetenhet kring hur de aktivt kan göra Lund till en mer integrerad stad. Se **bilaga X** för nationernas svar.

En arbetsgrupp för fortsatt drift av Internationen-arrangemangen, bestående av TSIL, Röda korsets ungdomsförbund och Kristianstads nation, har formats. Målet är att gruppen framöver ska genomföra Internationen-arrangemang och liknande aktiviteter. Att Kristianstads nation medverkar gör att deras roll i Internationen-arrangemangen innebär mer av "ägende" än tidigare och är på väg att uppfylla förväntningen om att arrangemangen skulle bli en del av nationernas ordinarie verksamhet. Gruppen planerar i skrivande stund ett Internationen-arrangemang på Kristianstads nation hösten 2012.

MÅL 2: UTVIDGA KONCEPTET I LUND		
Delmål	Genomförda insatser	Bedömning
<i>Stabilisera och synliggöra Tamams nybildade studentutskott för att det ska kunna fungera som en plattform för samarbeten</i>	Uppfyllt bl.a. genom: Ny styrelse Bredare kännedom om TSIL (tex inbjudna till AF:s kick off)	Uppfyllt
<i>Genomföra 10 samarbetsaktiviteter som involverar personer ur både målgrupp 1 och målgrupp 2 tillsammans med andra studentorganisationer än studentnationerna i Lund och Uppsala</i>	4 samarbeten med studentorganisationer: - LUST, Lunds studentteater. (Internationen, panelteatersamtal) - P6, Projekt sex. (Internationen) - HU, Hållbart universitet. (Internationen) - LESS, Lunds Extremsportare (klättring) 5 samarbeten med aktörer utanför studentvärlden: - RKUF, Röda korsets ungdomsförbund (Internationen) - Ungdom mot rasism (antirasistisk kafékväll) - Komvux/SFI (SFI-konversatorer) - Lunds konsthall (vernissage) - Lunds stadsteater (teaterföreställning)	Delvis uppfyllt
<i>Vid projektets slut ha avsiktsförklaring från minst fyra studentorganisationer om att fortsätta ha aktiviteter som involverar målgrupp 1</i>	- Avsiktsförklaring från HU - Interesse från övriga studentorganisationer vi har samarbetat med	Delvis uppfyllt
<i>Vid projektets slut ha en verksamhetsplan som innehåller aktiviteter som går i linje med projektet för ett år för TSIL</i>	Verksamhetsplan är framtagen	Uppfyllt

SAMMANFATTAD BEDÖMNING MÅL 2: UPPFYLLT

TSiL har under projektets gång startats upp, utvecklats och etablerats som seriös aktör i Lund med en kärngrupp av aktiva medlemmar som kommer driva föreningens arbete under året efter att projektet är slut. Förutom att vara en lokalförening till Tamam är TSiL en av Akademiska föreningen erkänd studentförening.

Utifrån TSiL har arbete inom projektet bedrivits på flera plan. Dels har utåtriktade sociala aktiviteter som involverat målgrupp 1 och 2 genomförts vilket har inneburit samarbeten med fyra andra studentorganisationer (P6, HU, LUST, LESS). Samarbeten har även ägt rum med LUMID och English International Association, vilket dock huvudsakligen involverat deltagare från målgrupp 2.

Ett flertal samarbeten har ägt rum med aktörer utanför studentvärlden som involverat båda målgrupper (RKUF, UMR, Komvux/SFI, Lunds konsthall och Lunds stadsteater). Ytterligare samsarbetsaktiviteter har genomförts som syftat till opinionsbildning och påverkansarbete gentemot målgrupp 2 (svenska studenter) samt övriga majoritetssamhället, med Malmö mot diskriminering, ett flertal forskare/expertter och inte minst Akademiska föreningen i form av bland annat föreläsningar arrangerade av Mångfaldsgruppen.

Samtliga samsarbetsföreningar har uttryckt intresse för att samarbeta igen, men en officiell avsiktsförklaring överensstämmande med delmålet i ansökan finns endast från HU, **bilaga X**. TSiL har även ägnat sig åt organisatoriskt arbete som syftat till att göra föreningen stabil.

Två projektansökningar som bygger på idéer utvecklade inom ramen för Internationen-projektet har skickats in (till Lunds kommun och Skandia idéer för livet) med TSiL som projektägare.

MÅL 3: INTRODUCERA OCH TESTA KONCEPTET I UPPSALA		
Delmål	Genomförda insatser:	Bedömning:
<i>Arrangera 2 Internationen i Uppsala i samverkan med studentnationerna</i>	Kontinuerlig dialog, två planeringsträffar med styrelsemedlemmar i Tamam Uppsala	Ej uppfyllt
<i>Identifiera nödvändiga faktorer för spridning av konceptet och presentera dessa i rapportform</i>	Kommunikationsarbete	Delvis uppfyllt

SAMMANFATTAD BEDÖMNING MÅL 3: EJ UPPFYLLT

Olika angreppssätt provades under våren 2012 för att tillsammans med Tamam Uppsala testa Internationen-arrangemangens koncept i en ny stad. Av olika skäl föll inte planerna ut så som vi hoppats på och detta mål blev inte uppfyllt.

Delmålet att identifiera faktorer för spridning av konceptet har delvis uppfyllts genom erfarenheter gjorda i andra sammanhang. En central insikt är att det är tänkesättet bakom arrangemangen som måste förmedlas i första hand, parallellt med förståelse för hur man gör arrangemangen rent praktiskt.

MÅL 4: SPRIDA OCH SYNLIKGÖRA PROJEKTETS IDÉ OCH RESULTAT		
Delmål	Genomförda insatser	Bedömning
<i>Medverka på minst fyra konferenser i ämnesområdet</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Medverkan på IMER-konferens i Norrköping - Medverkan på Lunds kommuns Integrations- och mångfaldsrunda - Informationsspridning på FN:dagen mot rasism i Malmö - Medverkan på Folkuniversitetets mässan "Koncept: kultur" i Malmö - Informationsspridning på konferens för breddad rekrytering på Lunds universitet - Medverkan på "Open space – för demokrati och antirasism" i Malmö - Medverkan på seminarium "The Lund experience" 	Uppfyllt
<i>Anordna minst åtta "inspirationsmöten" riktade till andra aktörer i Skåne som har förutsättningar att genomföra liknande aktiviteter</i>	Inspirationsmöte med Meet:me connect (Peace Works) Möten med RKUF Dialog med kåren Flertal möten med olika studentorganisationer	Delvis uppfyllt
<i>Informera om projektet på minst tre svenska lärosäten</i>	Stockholms universitet (kåren) Chalmers (utanför projektet)	Delvis uppfyllt
<i>Kontinuerligt synas i press</i>	Artiklar i Lundagård, City Lund och Sydsvenskan	Uppfyllt
<i>Ta fram informationsmaterial riktat till aktörer som vill genomföra liknande aktiviteter</i>	Projektskrift framtagen och distribuerad	Uppfyllt
<i>Ta fram en mindre rapport där projektets metod och resultat sammanfattas</i>	Internationen-handledning har tagits fram, samt en projekt-folder	Uppfyllt

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING MÅL 4: UPPFYLLT

Projektets idéer och resultat har synliggjorts och spridits på ett flertal sätt. Projektmedarbetarna har deltagit på konferenser så som exempelvis IMER-förbundets årliga konferens. En stor satsning på synliggörande har gjorts inom Lunds studentliv där projektet utifrån TSIL har syns i många sammanhang och inlett samarbeten med andra organisationer. Inom studentlivet har projektet även synliggjorts genom Mångfaldsguppen, AF:s stormöten och ett projektkontor strategiskt placerat i AF-borgen.

Inspirationsmöten har inte ägt rum exakt så som står beskrivet i delmålet rörande dessa, därför blev bedömningen "delvis uppfyllt", även om likvärdiga möten har ägt rum på andra sätt. Bland

annat har möten hållits med ett stort antal aktörer inom Lunds studentliv; kårrepresentanter, studentombud och även Lunds universitets Råd för breddad rekrytering.

Dessutom har möten ägt rum med likabehandlingssekreteraren på Stockholms universitet och kontakt har tagits med en mångfaldsgrupp på Chalmers i Göteborg. Vidare har projektet synts i press vid ett flertal tillfällen. Informationsmaterial riktat till aktörer som vill genomföra liknande aktiviteter har tagits fram i form av handledning för Internationen-arrangemang samt ett spridningsmaterial om projektet som helhet (projektets slutprodukt). **Bilagor X och X.**

5.4. Effekter

I ansökan skilde vi på förväntade direkta effekter och förväntade indirekta effekter:

Förväntade direkta effekter:

- Samtliga deltagare i projektet utökar sina nätverk och kontakter
- Deltagarna från målgrupp 1 får ökad kännedom om studentlivet och vad det innebär att studera vid ett universitet
- Deltagarna från målgrupp 2 vidgar sina perspektiv och föreställningar kring invandring, integration och värdet av interkulturell dialog
- Fler aktörer får möjlighet att pröva ett antal metoder för hur integration kan underlättas
- Homogena och slutna organisationer och sammanhang öppnas upp för personer som tidigare inte hade tillträde till dem.

Förväntade indirekta effekter:

- Minskad snedrekrytering till Lunds universitet då deltagare från målgrupp 1 får en närmre koppling till studentvärlden
- En ökad medvetenhet om vikten av integration och interkulturell dialog hos projektets samverkanspartners
- Andra aktörer blir inspirerade till att arbeta med integration på ett personligt plan

Internationen-projektet har nått ut till hundratals unga människor. Genom åtta större Internationen-arrangemang och ett flertal mindre sociala aktiviteter har personer som vanligtvis inte träffas interagerat. På enkäternas fråga "Varför kommer du till Internationen" dominerar svar i stil med att det är för att träffa nya människor. För de nyanlända tredjelandsmedborgare som har deltagit har projektet inneburit tillträde till arenor som annars är helt stängda och på så vis en ökad kännedom om studentlivet. Samtliga aktiviteter – Internationen-arrangemang, andra sociala aktiviteter, SFI-konversatörer, deltagande i arbetsgrupper – har inneburit nya kontakter och tillfälle att träna svenska i en informell och avslappnad miljö. För deltagare ur målgrupp 2 har projektet både genom Internationen-arrangemanget och genom annat påverkansarbete utmanat invanda föreställningar och presenterat nya perspektiv på hur man kan förhålla sig till integration. Nationernas återkoppling bekräftar att Internationen-samarbetet för de flesta har inneburit en ökad medvetenhet om hur man kan arbeta med mångfald och vilken roll nationerna kan ha som integrationsaktörer i Lunds lokalsamhälle. Genom Internationen-arrangemangen har vi skapat ett tydligt exempel på hur integration kan vara en del av människors vardag. Från nations-

samarbetenas start inom NLNM har nationerna påverkats genom att öppna upp även för icke-studenter och inneburit att tidigare slutna strukturer brutits till förmån för integration. Internationen-arrangemangen har fått mycket uppmärksamhet, varit välbesökta och flera av samsarbetsnationerna ser dem numera som en tradition snarare än tillfälliga event, vilket är en positiv effekt av projektets förankringsarbete av arrangemangen.

Inom Internationen-projektet har vi genom TSIL bättre lärt känna studentlivskontexten, vilket lett till en förskjutning i vår syn på vilken slags påverkan Internationen-arrangemangen kan innebära. Internationen-arrangemangen påverkar individer på ett positivt sätt, visar hur integration kan vara en del av alla människors vardag och bryter exkluderande strukturer. Vi ansåg dock att påverkansarbete och opinionsbildning på ytterligare ett plan än det Internationen-arrangemangen erbjuder behövdes. Således har projektet även genom föreläsningar, panelsamtal och bokcirkel nått ut med kritiska perspektiv och förslag på nya angreppssätt till personer i målgrupp 2 som inte har sökt sig till Internationen-arrangemangen.

Dessa aktiviteter bidrog till att projektets frågor började diskuteras och uppmärksammas lokalt. Vi har redan fått indikationer på att vi aktualiserat en slumrande debatt och skapat ett förnyat intresse, exempelvis genom att projektet blev inbjudet av Akademiska föreningen i Lund till att hålla en inspirationsföreläsning vid terminsstart hösten 2012. Föreläsningen hölls för studentaktiva på ledande positioner från kårer, nationer, studentföreningar och studentutskott, vilket innebar ett stort genomslag. I och med att TSIL finns kvar efter projektets slut förväntar vi oss att debatten kommer fortgå, med positiva verkningar som följd.

Inom projektet har ett flertal samarbeten ägt rum, både kring Internationen och andra aktiviteter. Vi har genomgående haft en öppen attityd och inte sett något egenvärde i att försöka "hålla på" vårt koncept, utan delat med oss av idéer, tips och kunskap till andra aktörer. På så vis har projektet inneburit att ett flertal andra aktörer har fått prova på nya metoder för att arbeta med integration. I projektets slutskede bildades en arbetsgrupp bestående av TSIL, Kristianstads nation och Röda korsets ungdomsförbund (RKUF) med syfte att driva arrangemangen vidare efter projektets slut. RKUF har även fört idén vidare internt inom Röda korset, vilket är mycket positivt. Gruppen planerar i skrivande stund ett Internationen-arrangemang på Kristianstads nation hösten 2012.

Man kan alltså konstatera att projektet har lett till i princip samtliga av de förväntade effekterna, såväl direkta och indirekta. Svårt att påvisa är projektets effekter vad gäller snedrekrytering till Lunds universitet. Genom möten med Rådet för breddad rekrytering, och genom att två representanter från TSIL blivit valda till studentrepresentanter i universitetets ledningsgrupp för jämställdhet och likabehandling kan man emellertid se att projektet har lagt en grund för att få sina idéer förda vidare i instanser som kan påverka universitetets arbete med breddad rekrytering. Genom en fortsatt mycket nära kontakt med målgrupp 1 kan TSIL och Tamam både genom uppmuntran och stöd påverka individer att söka sig vidare till universitetet, men också föra fram perspektiv som sällan lyfts när frågor om breddad rekrytering diskuteras.

ÖVRIGA EFFEKTER

I slutet på NLNM såg vi att det inte fanns någon naturlig plats för att implementera Internationens arrangemangen inom Tamams övriga organisation. Istället har TSIL från början formats med tanken att vara ett forum där projektets aktiviteter och tillhörande idéer kan leva vidare samt för att vara en bas för fler samarbeten. Numera har TSIL etablerats som en riktig förening med direkta kopplingar till olika delar av Lund – både lokalsamhälle och studentliv. TSIL kan sägas vara en produkt av projektet men har som organisation nu tagit över driften av projektets resultat på ett långsiktigt sätt. Inom TSIL kommer i framtiden projektets Internationens-handledning användas som stöd för framtida arrangemang. Denna handledning används i nuläget av ”Internationens framtidsgrupp”.

Vi kan redan i skrivande stund se hur projektet har satt avtryck i studentlivets Lund. TSIL finns kvar och förväntas även jobba på fler plan i framtiden där projektets idéer kan utvecklas. Vidare lämnade vi in en skrivelse till Akademiska föreningens styrelse i slutet på våren 2011 med syfte att påverka dem att formellt börja jobba för mångfald och likabehandling. Utifrån responsen vi då fick bedömer vi det som mycket kvar att göra för att uppfylla denna önskan vilket vi ser att TSIL tillsammans med andra aktörer kan hjälpa till med i framtiden. TSIL:s medverkan i universitetets Ledningsgrupp för jämställdhet och likabehandling innebär att projektets frågor kan drivas vidare i ytterligare ett forum.

Projektet har varit aktivt i ett nätverksbyggande med studentdrivna grupper/organisationer med fokus på mångfald och likabehandling vid andra lärosäten i Sverige. Detta tror vi bäddar för ett framtida erfarenhetsutbyte för TSIL där projektets resultat kan spridas.

Efter projektets slut har en projektansökan skickats in till Lunds kommun, med önskan om att driva vidare och utveckla ”sociala gruppens” aktiviteter kring kultur. Vidare har en slutprodukt tagits fram och skickats ut till ca 150 aktörer efter projektets slut.

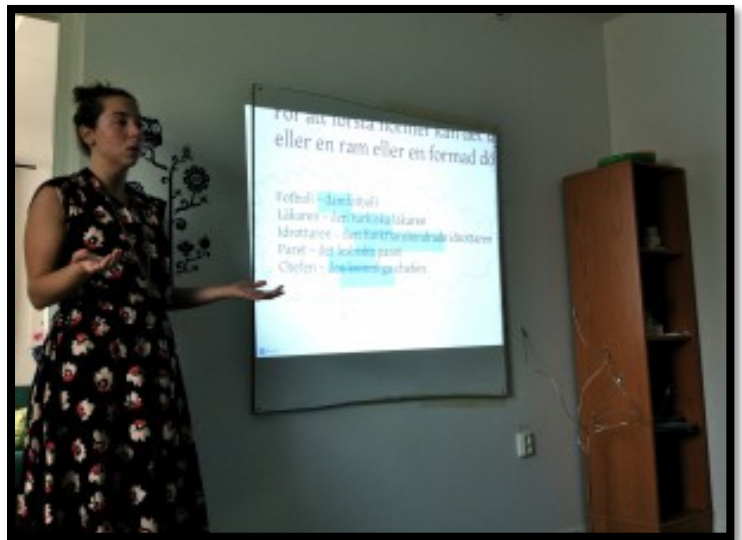
INTERNA EFFEKTER

Inom Tamam har fler kritiska frågor lyfts som en effekt av projektet. Det har inneburit att en intern diskussion om synen på målgrupperna, snarlik den som presenterats i föreliggande rapport, har väckts och gjort avtryck på organisationens ordinarie arbetssätt. Som ett led i detta har projektet bidragit till en ny förståelse för organisationens arbete – från synsättet att Tamam bara handlar om att ge hjälp och stöd till nyanlända invandrarbarn och -ungdomar, till att uppmärksamma och mer fokuserat arbeta vidare med hur Tamam skapar mötesplatser för unga vuxna med många olika bakgrunder.

Vidare har projektet belyst strukturer och normer inom organisationen. Det har under projektets gång lett till många diskussioner som inte alltid har varit lätta – i synnerhet utifrån, men även ibland internt, har Tamam setts som en organisation som är en självklar expert på mångfald, grundat i vilka målgrupper man arbetar med. Att därifrån våga ta steget och se att det även inom den egna organisationen kan finnas dolda strukturer och normer som exkluderar är en utmaning. Diskussionerna har resulterat i en ökad medvetenhet och stor vilja att aktivt arbeta med att synliggöra och bryta de normer och strukturer som motverkar att alla ska känna sig välkomna och

delaktiga i organisationen. Det har gett konkreta effekter till exempel i form av att normkritiska övningar och föreläsningar nu är ett inslag på organisationens utbildningar för nya volontärer.

Andra effekter har varit att projektet bidragit till en intern diskussion om vad som är Tamams huvudsakliga syfte och uppgift – att vara en internationell biståndsorganisation eller en svensk integrationsorganisation. Projektets aktiviteter har placerat sig längst ut på den ena ”polen” och på så vis hjälpt till att både synliggöra skillnader och öppnat upp för att se oväntade kopplingar mellan Tamams arbete i Sverige och utomlands. Vidare har projektets dialog med Tamam Uppsala belyst vissa interna brister och aktualiserat vikten av förankring och internkommunikation. Det har också ställt frågor på sin spets om vilka beslut som ska fattas centralt och vilka som hör hemma på lokalföreningsnivå.

Internutbildning om normkritiska arbetssätt med Selma Gusiç från Ungdom mot rasisms projekt "Jämställd antirasism", där förutom TSIL-medlemmar också representanter för Tamams styrelse deltog.

Tidigare innebar ett engagemang i Tamam att man var volontär på veckobasis i en grupp, men projektets Internationen-arrangemang har öppnat upp för punktinsatser vilket har sänkt trösklarna för att bli aktiv i Tamam. Många personer som först har kommit i kontakt med Internationen-arrangemangen och har sedan gått vidare och engagerat sig i ordinarie Tamam. Internationen har också inneburit ett förnyat engagemang hos lite äldre ungdomar som tidigare deltagit i organisationens aktiviteter för barn. En del av dessa ungdomar har istället engagerat sig i Internationen-arrangemangen.

Vidare har projektets intensiva samarbeten med andra organisationer pekat ut nya arbetssätt. Vissa samarbeten har utvecklats vidare av ordinarie Tamam (bland annat har andra delar av Tamam inspirerats till att samarbeta med nationer) vilket har inneburit att organisationen har nått ut till nya målgrupper. Även organisationens ordinarie arbete med nyanlända barn och ungdomar har lyfts fram i studentsammanhang och till exempel gjort Tamam till mottagare för till exempel Idrottskollegiets välgörenhetslopps överskott.

Slutligen har Internationen bidragit till att stärka Tamams speciella framtoning med mottot "Vänskap utan gränser" i centrum, och visat vilket brett register av aktiviteter som kan rymmas inom en och samma organisation.

6. LÄRDOMAR

Vi har inte varit rädda för att problematisera och ifrågasätta vårt eget arbete och projektet som helhet utan däremot sett hur ett sådant kritiskt öga fört projektet framåt och medfört lärande på olika nivåer. Nedan redovisas några av de viktigaste lärdomar som gjorts inom projektet.

6.1. Lärdomar om integration på personlig nivå

6.1.1. Vikten av att skapa icke-stigmatiserade mötesplatser

Under NLNM hade vi tvärt om vad vi räknat med inga större svårigheter att nå nyanlända tredjelandsmedborgare men däremot, i alla fall initialt, problem med att nå svenska studenter och få dem att komma på arrangemangen. I utvärderingen av NLNM framkom att svenska studenter inte ansåg att Internationen var något för dem, eftersom marknadsföringen var tydlig med arrangemangens syfte: integration. De upplevde då att det inte hade något att göra med dem.¹⁹ Denna insikt har varit en nyckel till en vidare problematisering som har gett oss lärdomar om bland annat *kommunikation*, *målgrupper*, *delaktighet* och *breddad rekrytering* som vi kommer skriva mer om nedan. Mycket hänger ihop med nödvändigheten av att skapa icke-stigmatiserade mötesplatser.

I panel-teater-samtalet som arrangerades som avslutning på projektet togs ett (fiktivt?) exempel upp: Någon gång, någonstans i Sverige, var det några snälla integrationsarbetare som skulle skapa ett café där "invandrare" och "svenskar" skulle kunna mötas. Det hölls en invigning, det var trevligt och folk kom och fikade och möttes helt enligt planerna. Men efter bara ett litet tag slutade svenskarna komma. Invandrarna satt emellertid kvar. Till slut gick det så långt att någon kastade en sten på fönstret. Det blev en stigmatiserad plats.

Delar av panelens slutsats var att man, om man ska jobba med att skapa mötesplatser, måste anstränga sig för att skapa *icke-stigmatiserade* mötesplatser. Moriskan i Malmö, där målet är att *alla* Malmöbor ska känna sig hemma, fungerade som ett exempel. Panelen menade att man måste undvika att mötesplatsen, om man ska vara krass, får en "töntstämpel" utan måste hållas attraktiv för "Nöjesguidenfolket" – som vi förstår det menades med det majoriteten, kanske i synnerhet en ung urban grupp av trendsättare. Det rimmar väl med MACA:s slutsatser från NLNM: den svenska (medelklassiga) unga publiken är mycket känslig för signaler i kommunikation och uppfattar snabbt om en plats eller aktivitet är "vanlig" (i positiv bemärkelse) eller annorlunda (i negativ bemärkelse). Även om "töntstämpel" inte är samma sak som stigmatiserande brännmärkning förstår vi poängen och har delvis anpassat oss efter detta i vår marknadsföring. Det har framstått som särskilt viktigt då målet ju har varit att folk ska komma som sig själva, inte med inställningen att de ska hjälpa någon, bli hjälpt, vara del av någon åtgärd, etc.

Vidare tog panelsamtalet upp vikten av en tydlig *tredje gemensam nämnare*, vilket går i linje med lärdomar som gjorts tidigare inom projektet. Om man ska undvika att skapa en stigmatiserad mötesplats går det inte att ha en aktivitet där "mötet" är själva aktiviteten, eller kommuniceras som varande själva aktiviteten. Dels för att det avskräcker svenskarna, dels för att det leder till att

---

¹⁹ Detta visade MACA genom att intervjua svenska studenter som *inte* kom till arrangemangen.

man kategoriserar människor i stereotypa fack eftersom man på något sätt måste beskriva vilka människor det är som ska mötas och hur de skiljer sig från varandra. Detta är svårt att göra – särskilt om utrymmet är begränsat till en affisch eller flyer – utan att falla tillbaka på förenklade kategoriseringar som oftast bygger på en idé om en inneboende skillnad mellan grupperna. För oss innebar fokus på en tredje nämnare att både göra men framför allt *kommunicera* arrangemangen som en vanlig klubbkväll eller sittning och särskilt trycka på livemusiken och att maten var gratis.

Men, panelens exempel väcker följdfrågor: *Varför gick svenskarna och varför satt invandrarna kvar? När det gäller Internationen (i synnerhet inom NLNM): varför kom invandrarna men inte svenskarna? Alltså, varför uppfattas platsen som stigmatiserad av vissa, men inte av andra?*

Vår erfarenhet säger att det som ses som ”neutrala” (attraktiva) aktiviteter ur majoritetens synvinkel har många tysta normer kring sig, som man på något sätt behöver luckra upp för att få nya grupper av människor att söka sig dit och för att alla som är där verkligen ska känna att de hör hemma. Om man ska göra en aktivitet som vänder sig till ”alla” måste man alltså göra något annat än det vanliga, eftersom det vanliga är det vanliga bland annat tack vare de normer som stänger ute vissa grupper. Men när man försöker göra det, ja, då blir det ju något speciellt eller annorlunda med aktiviteten som på något sätt måste förklaras. Och så är man där igen, att det man gör blir en specialaktivitet som lätt blir stigmatiserad. Tekniken och det kluriga ligger i att på samma gång luckra upp de tysta normerna och göra en plats tillgänglig utan att det går ut över att det ska kännas ”neutralt” för i synnerhet majoriteten.

Samtidigt måste man fråga sig varför majoriteten är så känslig för sådant som inte känns ”neutralt”. Utifrån vår erfarenhet verkar det som att en plats kan bli stigmatiserad av majoriteten, i detta fall ”svenskar”, därför att ”invandrare” är grupp som kan ses avvika från deras norm på ett negativt sätt, eller är en föreställd grupp som på ett samhällligt/kulturellt plan ges negativa associationer. Efter att ha arbetat i två år i en miljö som har ont om i synnerhet nyanlända invandrare och på daglig basis samarbetat och diskuterat med personer ur målgrupp 2 drar vi slutsatsen att det är en samhälllig föreställning som ger verkan på individuella plan, även om man som individ kanske inte är medveten om det själv. Vi baserar denna slutsats bland annat på hur införstådda personer ur målgrupp 2 verkar ha varit med vilka människor vi har menat när vi har sagt ”nyanlända invandrare” trots att de själva inte känt några nyanlända invandrare eller

Affisch för projektets sista Internationen-arrangemang där ”integration” eller liknande ord som leder tankarna till hjälp, projekt, åtgärder inte nämns. (Men EIF:s logga är förstås med) Istället lyfts musiken och det ekologiska temat fram som arrangemangets centrala punkter.

knappt känt till att det finns en SFI-skola i Lund. Begreppet ”nyanlända invandrare” borde rimligtvis inte på annat sätt än genom en stereotyp föreställning kunna locka fram någon enhetlig bild av en viss sorts person.

Detta konstaterande har lett in projektet på att parallellt med att få till konkreta möten mellan målgrupperna, och på så sätt utmana stereotypa idéer, jobba med folks bilder av varandra på ett mer indirekt sätt. Att driva ett integrationsprojekt med fokus på just kultur, eller närmare bestämt interkulturell dialog, gör att vi har insett att vi måste förhålla oss till att rasism idag ofta tar sig uttryck genom ett fokus på kulturer (kulturrasism). Som sådan är rasismen långtifrån alltid avsiktlig eller ens medveten utan uppträder ofta i subtila former och för ett otränat öga på helt slumpmässiga sätt. Vi menar att den typ av direkt integrationsarbete med fokus på personliga kontakter som bedrivits inom projektet inte kan isoleras från ett arbete med normkritik och antirasism. Vi är medvetna om att inte heller vi projektledare, som de majoritetspersoner vi är, står fria från tendensen att kategorisera på detta sätt, se fortsatt diskussion nedan.

6.1.2. Målgrupper – kritisk diskussion

”Tredjelandsmedborgare” är en i grunden rent deskriptiv term. En tredjelandsmedborgare kallas den person, vem som helst, som inte är medborgare i ett EU-land/EES-land eller i Schweiz. Vi har dock upplevt att det ibland förekommer andra underliggande betydelser av detta ord där det snarare är en viss typ av tredjelandsmedborgare som avses, förslagsvis personer som kommer från *icke-västerländska kulturer* eller rasifierade personer. En liknande idé finns om begreppet ”invandare” som oftare förkommer i vardagsspråk. Det är enligt dessa föreställningar snarare personer från exempelvis Irak eller annat land i Mellanöstern som åsyftas än icke-rasifierade personer från exempelvis USA eller övriga västvärlden.

Utifrån detta har vi försökt vara allt mer noga med att betona att vad projektets målgruppsindelning grundar sig på. Projektets uppdelningar i målgrupperna tredjelandsmedborgare å ena sidan och svenska universitetsstudenter å andra sidan baseras på en situation som skiljer grupperna åt och innebär att personer från de olika grupperna inte har samma tillgång till bland annat sociala aktiviteter i Lund. Det är utifrån denna situationsförståelse heller inte *alla* nyanlända tredjelandsmedborgare i Lund som åsyftas, utan snarare de personer som är intresserade av att lära känna nya människor – i synnerhet etablerade svenskar – men som hindras från att göra det bland annat på grund av avsaknaden av mötesplatser.

Ett liknande förhållande av underliggande betydelser gäller även målgruppen ”svenska universitetsstudenter”. Vi har lagt märke till att vi har avsett en viss typ av svenska studenter vilka närmast kan beskrivas som icke-rasifierade majoritetsstudenter med medelklassbakgrund. Gemensamt för dem vi har haft i åtanke kan sägas vara att de inte har några egna erfarenheter av migration eller diskriminering på etniska, ”ras-” eller hudfärgsmässiga grunder och att de ofta har mycket begränsad vardagskontakt med personer från projektets andra målgrupp. Dessutom har vi genom arbetets gång haft en tanke om att vi helst vill nå ut till svenska studenter som inte redan är intresserade av mångfalds- och integrationsfrågor, för att väcka intresse och nya tankar.

I synnerhet när vi har beskrivit målgrupp 2 har vi talat i termer av "homogena grupper". Vi vill emellertid uppmärksamma att det finns en risk i att prata om homogena grupper, även homogena sammanhang överlag, på ett sätt som inte lyfter fram de olikheter som faktiskt finns inom grupperna och som inte tar hänsyn till att homogenitet ofta "spelas upp" och inte är ett faktum. Det vill säga att personer döljer vissa sidor av sig själva och framhäver andra för att passa in i en given grupp eller ett givet sammanhang, inte att de i sig själva är homogena.

6.1.3. Interkulturell dialog

Något som vi har strävat efter att framhålla är att det är en viss situation, vissa erfarenheter och positionen i lokalsamhället Lund som skiljer dessa målgrupper åt snarare än kultur i dess essentialistiska form. Eftersom projektet har genomförts inom prioriteringen interkulturell dialog blir det tvunget att tydliggöra hur vi har tolkat begreppet. På Integrationsfondens årliga event i Jönköping 2011 fick vi möjlighet att tillsammans med andra projekt reflektera kring vad interkulturell dialog betyder och hur man kan förstå idén.

Vår erfarenhet är att det förstås finns skillnader mellan olika kulturer, men att varje person förhåller sig på olika sätt till den eller de kulturer man rör sig i. I tider där "kultur" ofta förstås som något fast och oföränderligt, ibland till och med som en del av en ny rasism, har vi sett det som viktigt att tona ner betoningen på kultur i projektet. Eftersom alla navigerar så olika i sin kultur – vissa följer med, andra stretar emot, alla tolkar om, har egna varianter på traditioner osv. – riskerar man att snarare befästa än utmana fördomar om andra kulturer om man har just *kultur* som ingång när man ska få människor att träffas och föra en interkulturell dialog. Istället har vi försökt få individer att mötas, för att göra det möjligt för dem att på egen hand upptäcka och lära sig om alla olika sätt som "en kultur" kan förstås och fungera i en människas liv. Vår erfarenhet är att sådana upptäckter också kan göras med en sångtävling, en charad, ett spaghetitorn eller ett dansgolv som ingång. Därför har vi inte uppmuntrat deltagarna att ta med sig traditionella maträtter, visa traditionell dans, etc., men vi har inte heller sagt nej när *deltagare själva* har föreslagit sådana aktiviteter utan i stort sett välkomnat det precis som vilka initiativ som helst. På många sätt är det också positivt och viktigt att "andra kulturer" får ta plats i sammanhang som vanligtvis är reserverade för "svenska" eller angloamerikanska uttryck. Vi har till exempel försökt boka band till Internationen-arrangemangen som spelar annan musik än vad som vanligtvis inte ges något utrymme på studentscenerna i Lund. Vår upplevelse är att en potentiell fara i att ha dylika inslag på Internationen-arrangemangen främst ligger i att det "triggar" de svenska universitets-studenternas fördomar, på ett sätt som gör att nackdelarna uppväger fördelarna. Samtidigt måste man vara medveten om att Internationen-arrangemangen som sådana, trots att vi så långt som möjligt försökt undvika "kulturfällan" inte heller är neutrala då det troligtvis ligger många outtalade svenska normer i hur de har genomförts.

6.1.4. Vem känner du?

Vem man har i sin umgängeskrets ses vanligtvis som något "neutralt". Genom att ställa projektets deltagare, särskilt majoriteten (målgrupp 2), frågan "vem känner du?" har vi gjort en koppling mellan privatliv och samhälle. Vi gick in i projekten med många berättelser från nyanlända invandrare om att de gärna ville känna svenskar, och det är heller ingenting som folk (vare sig

minoritets- eller majoritetspersoner) har ifrågasatt utan de flesta verkar vara överens om att det är något självklart, något bra och något nyttigt. Vi har däremot ofta haft svårigheter att förklara varför en majoritetsperson ska lära känna en minoritetsperson, vilket ju är en rimlig del av det kontaktskapande som alla är överens om är något bra. Ett tydligt exempel är de reaktioner vi har mött när vi har gjort klassbesök på olika håll för att marknadsföra Internationen-arrangemangen. I SFI-klasserna verkar ingen ifrågasätta varför det skulle vara bra och roligt att komma och lära känna svenska studenter. Däremot har vi oftast mött av mycket frågande blickar när vi har gått in i en juridikklass på universitetet och föreslagit att folk ska komma till Internationen och träffa SFI-studenter. När man i sådana sammanhang ska försöka förklara varför personer ur målgrupp 2 ska lära känna personer ur målgrupp 1 är det otroligt lätt glida in på att tillskriva minoritetspersonerna exotiserande egenskaper eller börja prata i termer av att "det berikar livet" och så vidare, vilket vi menar inte är bra eftersom det direkt tillskriver folk roller som representanter för en grupp. Som vanligt är det svårare att motivera undantagen från normen, och det är också typiskt att det är undantagen som måste förklaras. Det är inte lätt att hitta ett bra sätt att göra det på.

Men vi undrar också hur det blir om man vänder på frågan och ställer den till "normaltillståndet"? Alltså, hur motiverar man att man som majoritetsperson bara ska känna majoritetspersoner? Det blir ju precis lika märkliga argument där. När man arbetar med att skapa möten på lika villkor måste man förhålla sig till att utgångsläget inte är lika villkor – samhället är skiktat på olika vis, ekonomiskt, arbetsmarknadsmässigt, bostadsmässigt etc. I dagens Sverige har folk både olika positioner, förutsättningar och i olika utsträckning med sig fördomar och stereotypa bilder av andra människor som försvårar jämlika möten. Det är svårt att hitta ett perfekt sätt att förhålla sig till det utgångsläget. Vår lösning har varit att acceptera att svårigheterna och sedan så långt det är möjligt undvika stereotypiserande kategoriseringar, vara självkritiska och lyft kritiska perspektiv på föreläsningar och seminarier. I slutändan har vi dock prioriterat att på ett eller annat sätt få folk att faktiskt komma till arrangemangen. När gästerna väl är på plats, sysselsätta med någon av Internationen-arrangemangens aktiviteter, tycks allt vara mindre komplicerat.

6.1.5. Fest?

Under projektets gång har vi ibland mött frågor om kopplingen mellan Internationen-arrangemang med dess betoning på fest och att det man gör ska vara roligt och ett seriöst integrationsarbete. I anslutning till ovanstående resonemang om icke-stigmatiserade mötesplatser vill vi framhålla att vi verkligen tror att just fester, eller fest-liknande aktiviteter, är bra metoder för att få människor att mötas på relativt lika villkor. Detta eftersom en fest på många sätt är ett undantag i vardagen där det är mer okej att ställa vanliga regler för hur man ska bete sig och interagera med människor åt sidan. Till en fest beger sig människor oftast med inställningen att prata med andra, så att genomföra och marknadsföra projektets aktiviteter som fester bidrar till att deltagarna redan när de kommer dit är förberedda på att vara öppna och sociala. På en fest är det dessutom lättare att lägga undan rollerna man har i vardagslivet. När man arbetar med att koppla samman individer ur grupper som ofta har ganska olika förutsättningar och positioner i (lokal)samhället bidrar festens funktion också till att underminera de maktskillnader och begränsade rollfördelningar som vanligtvis påbjuds. Den miljö vi främst har arbetat i – studentvärlden i Lund – drivs också i mångt och mycket av ett slags "rolighetsekonomi". De flesta gör saker för att det är roligt, snarare än för att det är viktigt eller

nyttigt, och därför har det varit strategiskt att även projektets aktiviteter har tryckt på att det är roligt med integration och tråkigt med homogena grupper och segregation. Eftersom vi har velat få in ”integration” i människors vardag verkar det också rimligt att fokusera på att det är kul, då vår upplevelse är att de unga människor vi har stött på snarare strävar att införliva roliga än tråkiga saker i sin fritid och vardag.

Med det sagt får man givetvis inte glömma att en fest inte har några vattentäta skott gentemot resten av samhället. De värderingar, maktskillnader och fördomar som finns i vardagen kan lätt följa med in på festen. Det måste man motverka med olika tekniker, se vidare diskussion under rubrik 6.1.7. *Delaktighet och tillgänglighet för mångfald i deltagandet.*

6.1.6. Kommunikation och marknadsföring

Som redan nämnts var kommunikationen av arrangemangen avgörande för vilka personer som dök upp på projektets aktiviteter. Med hjälp av en kommunikatör lärde vi oss att skilja på kommunikationen gentemot olika målgrupper i betydelsen mottagare av information om projektet som helhet och dess syfte samt mottagare av information om Internationen-arrangemangen för potentiella gäster. Vi fick således en förtydligad förståelse för hur kommunikation ska förmedlas om budskapet är att få människor att komma till Internationen-arrangemangen (i marknadsföringen trycker vi då kort och gott på ”livemusik”, ”gratis mat”, ”roligt” etc.) eller om vi riktar information till exempelvis en aktör som själv vill arrangera Internationen-arrangemang. I det tidigare nämnda exemplet med kåren är det självfallet projektets syfte, eller mer specifikt, det djupare syftet med Internationen-arrangemangen som ska förmedlas vilket vi arbetade med att förtydliga efter vi insett att det inte gått fram hela vägen. Denna lärandeprocess innebar en analys av projektets idéer vilken gjordes i samband med projektworkshopen och egenutvärderingen vid årsskiftet. Något som då tydligt trädde fram som bärande idéer inom Internationen-konceptet var, fortfarande med fokus på de personliga mötena, strävan efter att medvetandegöra ”majoriteten” om dennes egen roll i integration vilket i vårt fall var de svenska universitetsstudenterna.

Vidare har vi brottats med hur vi kan kommunicera vad projektet har gått ut på utan att bekräfta eller förstärka gränser och stereotyper. Detta har varit en utmaning genom att vi ibland har mött olika stereotypa föreställningar och fördomar hos majoritetsbefolkningen gentemot de nyanlända invandrarna. Få om några har varit uttalat negativa, snarare har det handlat om att man hade en bestämd bild eller uppfattning om vad det var för människor man skulle träffa. Grovt förenklat: medan det hos nyanlända invandrare fanns ett uppriktigt intresse av att lära känna nya vänner, fanns det hos de svenska studenterna en envis föreställning om att de potentiella relationerna måste förstås i termer av hjälp, mentorskap eller liknande. Även många av de svenska studenterna som kom på arrangemangen och engagerade sig gjorde det initialt med en tanke om att de gjorde någon *annan* en tjänst – inte att de själva hade behov av att vara där.

En annan sak som ofta dykt upp, bland annat i kontakt med media, är att fastän vi säger att vi vill få folk att mötas på lika villkor, och att vi framförallt ser de gränser vi har att jobba mot som sociala snarare än kulturella, så hör folk att vi vill ”hjälpa invandrare in i svenska samhället och få kulturer att mötas”. Det senare sättet att uttrycka sig på vittnar om en annan rollfördelning

mellan personerna (någon *hjälp*er någon annan in i ett samhälle), där det inte är det jämlika och utbytesorienterade förhållandet som vi eftersträvar.

6.1.7. Delaktighet och tillgänglighet för mångfald i deltagandet

Vi har eftersträvat att projektets verksamhet ska vara tillgänglig för så många som möjligt och att det ska finnas en mångfald bland dem som engagerar sig ideellt. Detta har vi försökt göra genom att exempelvis rekrytera volontärer både på studentmässor vid Lunds universitet och genom klassbesök på SFI/Komvux. Vi förstod dock att det krävs mer än att rekrytera på nya ställen för att en verksamhet ska bli tillgänglig för alla. Exempelvis måste språk anpassas och tid och lokal för möten förläggas med eftertanke. Det blev också tydligt att föreställningar om "vi och dom" är något som ständigt gör sig påminda och måste motarbetas. Märk väl att det inte behöver vara medvetna föreställningar, utan kan ha att göra med att man bara "gör som vanligt". På exempelvis Tamams och projektets informationsmöte för nya volontärer försökte vi hålla mötet på både svenska och engelska, men engelskan tog snabbt över då man utgick från att alla i rummet kunde engelska vilket inte alltid är fallet, och inte heller var vid detta tillfälle. Det pratades också om att "vi" riktar oss mot nyanlända invandrare där det underförstått låg att "viet" består av svenska unga människor som inte själva migrerat medan "dom" var nyanlända. För att uppmärksamma och försöka tackla detta problem har vi ett par förslag på frågor man kan ställa sig:

- **Kan alla ta sig till lokalen?** Det handlar både om tillgänglighet men också om information. En lokal som för vissa är självklar, t.ex. "AF-Borgen" i Lund, är helt okänd för andra. Utgå inte från att alla vet allting, utan förklara även "självklarheter". Självklarheter är oftast väldigt kontextberoende.
- **Hur tar man sig dit?** Man kan fråga sig om det går bra kollektivtrafik eller om det krävs att man har bil.
- **Kostar det pengar att delta?** Ju lägre kostnad desto större tillgänglighet.
- **Kan alla uppfatta vad som sägs?** Det handlar både om vilket språk man talar, hur man talar och om alla som är i lokalen kan höra/se utan hjälpmedel.
- **Hur pratar man – utgår man från något underförstått "vi"?** Ett enkelt knep, som vi lärde oss på ett av TSIL:s seminarier, är att helt enkelt fundera på om man skulle prata annorlunda om de man pratar om befann sig i rummet. Om svaret är "ja" är det oftast bra att ändra sättet man pratar på.

Frågorna ovan pekar på att det som är underförstått i ett sammanhang lätt kan fungera som exkluderande, eftersom det underförstådda inte är självklart för alla. Därför har vi i projektet strävat efter att försöka lyfta upp underförstådda saker så att de blir tydliga. På Internationens arrangemangen har vi gjort detta genom att exempelvis skriva ut adressen till nationerna på affischerna, ha entrévärdar som hälsar välkomna och delar ut program som förklarar i vilken ordning saker och ting ska göras, bordsledare som gränsöverskridande "facilitators" och en konferencier som guidar gästerna genom kvällen.

Vi ville inte bara ha en blandad volontärgrupp inom projektet utan givetvis även en jämn blandning av deltagare från de olika målgrupperna som kom till projektaktiviteterna. En viktig bakomliggande ambition var att det ska vara så låga trösklar som möjligt för att delta i projektets

aktiviteter, till exempel för att komma till ett Internationen-arrangemang. Men det som är en låg tröskel för vissa är det inte för andra, lärde vi oss snabbt, och vad som är vad är dessutom inte alltid lätt att förutse. Något som tyvärr upplevdes som ett stort hinder för många personer ur gruppen tredjelandsmedborgare, var när vi vid ett tillfälle provade ett föransälningssystem för att delta på Internationen, som ett svar på det överväldigande deltagarantalet på arrangemanget dessförinnan. Detta visade sig medföra att väldigt få personer ut gruppen tredjelandsmedborgare föransälde sig (trots stora informationsinsatser) men däremot många universitetsstudenter. I slutändan deltog ändå personer ur gruppen tredjelandsmedborgare eftersom de givetvis släpptes in trots att de inte var anmälda. Men den ojämna fördelning på anmälningar och vår strävan att ha så låga trösklar som möjligt för personer att komma till arrangemangen gjorde att vi avstod för föransälningsskylt kommande Internationen-arrangemang. Detta kan ses som ett exempel på hur något som egentligen är konstraintivt faktiskt fungerar bättre (det kan ju tyckas rätt självklart att om man ska ha en stor middag med gratis mat och begränsat antal platser, så vill man veta i förhand hur många personer som tänker komma).

6.2. Lärdomar om projektarbete i ideell miljö

6.2.1. Delaktighet och ideellt engagemang

Ideellt engagemang har varit en förutsättning för projektets aktiviteter och redan i NLNM hade vi olika funderingar kring hur man väcker ideellt engagemang. Vi har återigen fått bekräftat vikten av personliga relationer för att ideellt engagemang ska uppstå. Människor vill engagera när andra människor berättar om hur det är och tillfrågar dem direkt och personligt. Det innebär att de som har i uppgift involvera människor själva måste vara genuint engagerade i det de gör. Det har varit en utmaning att som anställda projektledare hålla det extra engagemanget levande under hela projektiden – man måste vara beredd att både förhålla sig till projektet både som ett jobb och som ett fritidsintresse.

Ytterligare en insikt är att delaktighet inte nödvändigtvis behöver betyda att *alla* aktiva har samma förståelse och helhetssyn över det som ska göras. Detta är något som vi som projektledare ett flertal gånger tänkt i ambitionen att vara inkluderande, särskilt som vår utgångspunkt har varit Tamam där delaktighet och möjlighet till inflytande betonas och hierarkier ses som mindre önskvärd. Vi har dock märkt att det upplevs som tydligare för volontärerna att ett fåtal, koordinerande, personer håller i trådarna och gör ansvarsfördelningar. Vår erfarenhet är att olika människor har olika motiv till att engagera sig ideellt – en del tycker att det viktigaste är den sociala gemenskapen och att ha roligt, andra brinner för att analysera, planera och organisera, andra vill bidra med en ”expertkunskap” och att få fördjupa sig medan det att vara med i en organisation för vissa har en identitetsskapande funktion. De flesta är förmodligen en blandning av de olika idealtyperna. En fälla som vi har märkt är att de som organiserar och planerar ofta tror att *alla* brinner för att organisera och planera.

Vi har emellertid sett att det kan vara lättare att få personer att engagera sig i en förening och ta ansvar än i ett projekt, i synnerhet om man ser till den identitetsskapande funktionen. I en förening kan man vara medlem på ett annat sätt än i ett projekt, det finns mer utrymme för att göra det till ”sin grej”. Med tanke på att TSIL skulle vara den ideella plattformen för projektet att

leva vidare i, framstod det som viktigt att få folk att just känna att TSIL var ”deras grej”, något man kanske kan prioritera framför studierna om det skulle behövas, något man hänger kvar i även när allt inte är lätt och roligt. Det framstod därför som viktigt att tidigt rekrytera och involvera volontärer inte bara som ”hjälpredor” till själva Internationen-arrangemangen, utan som aktiva medlemmar i den nya studentföreningen. För att direkt börja fungera som en riktig förening med ett inkluderande och demokratiskt arbetssätt, presenterade vi inte bara de aktiviteter som stod i projektplanen utan öppnade upp för de nya medlemmarnas egna initiativ.

När nya aktiva medlemmar värvades till TSIL och vi började tänka på TSIL som en förening och inte bara ett verktyg för projektet synliggjordes spänningen mellan delaktighet och en strikt projektplan. Det var en utmaning att på samma gång låta de nya medlemmarna äga sin förening och se till att det var just de aktiviteter som stod i projektplanen som de skulle vilja göra. I efterhand inser vi att det skulle ha varit bra att inledningsvis ha en striktare beskrivning av föreningens värderingar för att förtydliga problembild, mål och metoder, innan nya medlemmar involverades, för att på så vis underlätta ett gemensamt arbete. En sådan beskrivning gjordes senare tillsammans med de nya medlemmarna.

Ett dilemma vi konfronterades med vid överlämnningen av det koordinerande ansvaret för Internationen-arrangemangen till volontärer var hur vi skulle förhålla oss till de kvalitetskrav vi satt upp för projektet och oss själva. Vi som projektledare hade byggt upp mycket erfarenhet av vad som funkar och inte funkar och hade dessutom höga ambitioner för hur ett arrangemang ska se ut för att hålla den kvalitet vi strävade efter. Vi hade även ett ansvar gentemot samarbetspartners och finansörer att leverera arrangemang med hög kvalitet. Både för att frigöra tid och öka delaktigheten såg vi det som viktigt att överlämna det koordinerande och praktiska arbetet, men detta innebar också att vi skulle vara tvungna att släppa på kontrollen över arrangemangens kvalitet. För att ideellt engagerade personer ska vilja involvera sig är det viktigt att de får utrymme att göra sin egen grej, i vilket det ingår att få göra misstag och inte slaviskt följa instruktioner.

6.2.2. Implementering – vad finns kvar när projektet är slut?

Det kan tyckas självklart men vi vill framhålla att implementering är något som man måste börja med tidigt. Hur implementering går till är förstås mycket olika beroende på vad det är för typ av projekt och vilka aktiviteter/resultat som ska implementeras i vilken miljö. I vårt fall har det handlat om att implementera ett *projekt* i en *ideell miljö*. Redan från början har en strategi varit att hålla arrangemangen billiga: det är möjligt att genomföra en kväll till en kostnad av 6 000 kronor som ska täcka band, teknik, eventuell rekvisita till aktiviteter och mat till ca 100 personer. Genom att bygga upp TSIL och välja en formell styrelse, ordna internutbildningar och skapa strukturer har vi försökt förbereda föreningen på att fortsätta efter projektets slut.

En utmaning ur implementeringsynpunkt har i vårt fall varit att inte bara skapa en struktur där det koordinerande ansvaret skulle kunna lämnas över till ideellt engagerade, utan också föra vidare den informella, nästan ”osynliga” sociala sammanhållning som byggts upp kring arrangemangen och som bidragit till att folk ur båda målgrupperna både velat komma som gäster och hjälpa till. Långtifrån allt kan formaliseras, utan mycket handlar dessvärre om att hitta personer som visar ett extra engagemang, aktivt involvera dem och koppla ihop dem med andra personer. Särskilt

viktigt har detta verkar vara för att fånga upp personer ur målgrupp 1. Att det personliga engagemanget har stor betydelse visade även MACA:s utvärdering av NLNM, då majoriteten av Internationen-deltagarna hade fått information om arrangemanget genom en vän. Det är viktigt att använda personliga kontaktnät vid rekrytering av personer från båda målgrupper – att våga vara personlig gentemot människor man ännu inte känner så bra, till exempel ge ut sitt eget telefonnummer.

En annan lärdom har varit vikten av att fokusera på att förmedla projektets idé. Vi hoppas förstås att Internationen-arrangemangen kommer att leva vidare som den nya tradition de har etablerat sig som. Men viktigast av allt är att förståelsen för värdet av personliga relationer när det kommer till integration och viljan att utmana stereotyper och fördomar får fäste. Genom att framhålla Internationen-arrangemangen som ett exempel snarare än den enda lösningen har vi försökt visa på att det viktigaste är att man gör *något* för att skapa kontaktytor. På så vis har vi förhoppningsvis öppnat på att andra aktiviteter, som bygger på samma tanke, kan tas fram.

6.2.3. Äga lösningen – äga problemet?

På en projektträff hos Integrationsfonden i Stockholm sades att för att ett projekt ska bli lyckat lyder huvudregeln att den som äger lösningen på problemet också ska äga projektet. Så har det inte varit i fallet med Internationen – lite förenklat kan man säga att Tamam som projektägare bara har ägt en liten del av lösningen ett problem som till allra största del har legat i student-världens olika organisationer.

Under projektets gång har vi dessutom omvärderat vad vi tror är orsakerna till de problem som vi har försökt lösa. Det problem vi från början tog oss an var att människor inte möts. Vi har blivit allt mer medvetna om att detta framförallt är ett *symptom* på ett segregerat samhälle och förmodligen bidrar till att upprätthålla segregationen, men det är inte *orsaken* till det. Men låt säga att organisationerna inom studentvärlden har ägt lösningen, då är det en rimlig invändning att det hade varit bättre om de också ägt projektet i motsvarande utsträckning. I vårt fall var det emellertid så att de som har ägt lösningen initialt inte alls såg att det fanns ett problem. Internationen-projektet har således både handlat om att peka ut ett område som problematiskt som att presentera en möjlig lösning. Genom att bilda TSIL och bli en av AF erkänd student-förening har vi försökt nästla oss in i studentvärlden för att kunna äga en större del av lösningen än vad vi gjorde tidigare.

Att driva projektet har komplicerats efterhand då vi blivit mer och mer medvetna om vår egen position. Den tradition man blir en del av när man utifrån en majoritetsposition riktar ett integrationsprojekt mot “de andra”, vilket vi delvis har gjort, är inte neutral. Om man tittar på ansökan för NLNM, och i viss mån även Internationen-projektet, ser man att vi där formulerar oss på ett sätt som vi inte skulle göra nu. I början trodde vi att vi enkelt kunde komma ifrån problematiken genom att säga att vi jobbar med två målgrupper. Vi har med tiden förstått att det inte är så enkelt utan att man på allvar måste fråga sig vem som har formulerat problemet och på vems villkor man löser det. Detta är ingen återvändsgränd – vi tror att det med reflektion, självkritik och en öppenhet för synpunkter utifrån går att kombinera en kritisk ståndpunkt med att arbeta med konstruktiva aktiviteter, som t.ex. Internationen-arrangemangen, under devisen “leva den förändring man vill ha”.

7. SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

Utifrån de erfarenheter och lärdomar vi har fått under projektets gång vill vi sammanfattningsvis dela med oss av några rekommendationer som vi tycker är extra viktiga.

Fokusera på personliga relationer i integrations- och etableringsarbete

Vi är väl medvetna om att hela lösningen i hur mottagandet av nyanlända invandrare och integration kan förbättras inte utgörs av personliga kontakter. I föreliggande rapport har vi på flera sätt problematiserat möjligheterna att skapa forum för interkulturell dialog och jämlika, personliga relationer mellan nyanlända invandrare och etablerade svenskar. Med detta sagt vill dock å det starkaste framhålla att dessa problematiseringar inte bör stå i vägen för att arbeta med att skapa kontaktytor och personliga relationer mellan personer som har bott länge i Sverige och personer som precis har kommit hit.

Under projektens gång har vi sett många exempel på hur en informell, vardaglig och vänskaplig kontakt med etablerade svenskar gör stor skillnad för nyanlända invandrades möjligheter att etablera sig i sitt nya land. Vi kan inte uttala oss om hur allmänt integrationsarbete/politik på vare sig lokal eller nationell nivå bör utformas, men tror att man skulle komma en god bit på vägen om folk bara fick chansen och uppmuntrades att lära känna varandra. I ett samhälle där sociala nätverk är viktiga i alltifrån att få ett jobb till att få nya vänner blir de personliga relationerna man har än mer nödvändiga. Vi ser värdet i att inte enbart tänka på etablering enligt en strikt kronologi – först lära sig svenska, sedan få jobb, sedan få (svenska) vänner – utan vill lyfta att dessa saker samverkar. Man kan vinna mycket på att insatser för sociala kontakter löper parallellt med de andra eftersom de kan vara mycket betydande för att man ska lära sig språket och få ett jobb.

På de platser och i de miljöer där sådana kontakter av olika anledningar inte främjas av samhället och sker av sig själva, krävs aktiva insatser för att få dem att komma till stånd. Vi uppmuntrar därför alla insatser som syftar till att skapa kontakter på ett sätt som går ut på att folk ska lära känna varandra som *människor*, inte representanter för någon viss grupp. Om sådana insatser kombineras med några av de lärdomar vi har gjort inom projektet – att undvika stigmatiserade mötesplatser, att inte fastna i ”kulturfällan” och att på allvar försöka utmana förbestämda rollfördelningar skulle ännu mera vara vunnet. Vår erfarenhet säger att det är vanligare att nyanlända invandrare uttrycker en stark önskan om att lära känna etablerade svenskar än vice versa. Vi menar därför att ett dylikt arbete särskilt bör rikta sig till att påverka och uppmuntra de etablerade svenskarna att öppna upp, eftersom det verkar som att bollen oftast ligger hos dem.

Skapa icke-stigmatiserade mötesplatser med en gemensam tredje nämnare

Där naturliga och vardagliga kontaktytor mellan etablerade svenskar och nyanlända invandrare saknas krävs aktiva insatser för att skapa mötesplatser. Om man ska undvika att en mötesplats blir stigmatiserad går det inte att ha aktiviteter där ”mötet” är själva aktiviteten, eller kommuniceras som varande själva aktiviteten, bland annat för att det leder till att man kategoriserar människor i stereotypa fack. Istället behövs en tydlig tredje gemensam nämnare att enas kring. För vår del har det varit att i form av Internationen-arrangemangen eller andra sociala aktiviteter betona det som arrangemangen erbjuder i form av föreställning, livemusik eller mat.

Leva den förändring man vill ha i kombination med insatser mot bakomliggande problem

I form av Internationen-arrangemang har vi försökt att realisera vår egen utopi och ”leva den förändring man vill ha”. Arrangemangen har varit ett positivt exempel på vartåt vi vill komma – människor möts på ett vänskapligt och jämlikt sätt. Vi menar dock att ett sådant positivt exempel behöver kompletteras med påverkansarbete som kritiskt (och konstruktivt) riktar in sig direkt på de underliggande problem som skapar den situation som framkallar behovet av mötesplatser. En uppenbar utmaning är att bakomliggande problem kan givetvis förstås och formuleras på en mängd olika sätt. I vårt fall har det handlat om att jobba med majoritetsbefolkningens fördomar och att koppla samman integrationsarbetet med antirasism och likabehandlingsarbete. Utifrån projektets erfarenheter kan vi inte uttala oss om andra aspekter av det som ses som en del av integrationsfältet – jobb, bostad osv. Vi menar dock att det är viktigt att lokalisera det man arbetar med i ett större sammanhang och inte se integrationsarbete som ett isolerat område.

Vem har formulerat projektets problembild och lösningar?

Vi har sett hur integrationsarbete ofta leds av personer som själva inte är del av den målgrupp som arbetet riktar sig till. Det behöver inte vara en nackdel eller ett oöverstigligt hinder, men vi vill framhålla vikten av att förstå sin egen roll i sammanhanget och till exempel fråga sig hur integrerad eller segregerad man själv är. Vi tror att det kan få avgörande betydelse för vad man uppfattar som ett problem och vad man ser som en lämplig lösning. Ett samhälle med segregering, kulturrasism och andra exkluderande uttryck gör att den som driver ett integrationsprojekt behöver förstå hur man förhåller sig till projektets målgrupper. Vi rekommenderar att det görs genom att ifrågasätta och tydliggöra sin egen position och tänka igenom på vems initiativ och premisser projektet drivs – och låta det få praktiska konsekvenser.

Vänskap utan gränser – ifrågasätta majoritetens personliga nätverk

Som nämnts under rubrik 6.1.4 *Vem känner du?* har vi inom projektet velat ifrågasätta något som vanligtvis uppfattas som helt neutralt, nämligen det egna personliga umgänget. Detta ifrågasättande vänder sig i huvudsak till majoritetspersoner. Så länge de egna umgängesmönstren förstås som naturliga och skilda från samhällliga förhållanden blir det svårt att motivera varför majoritetspersoner ska söka sig till minoritetspersoner utan att falla in i exotiserande eller essentialiserande beskrivningar. En lösning kan vara att ställa frågor till det föregivet neutrala och vi rekommenderar därför ett integrationsarbete med fokus på personliga relationer som införlivar normkritiska perspektiv. Särskilt givande tror vi att det kan vara för att nå majoritetspersoner som i sak är positiva till mångfald, integration etc. men som själva lever segregerat. Frågor man direkt eller indirekt (genom en verksamhet) skulle kunna ställa till en majoritetsperson kan vara:

- Går det att se mönster och uttyda några gränser i min egen vän- och bekantskapskrets? Om ja:
- Sammanfaller de gränserna med gränser som av samhället framställs som extra viktiga, betydelsebärande och särskilt svåra att ta sig över?
- Var har jag lärt känna mina vänner?
- Påverkas tillträdet till de platserna av samhällliga gränser, formellt eller informellt?
- Vilka har tillträde till de platserna på ett sätt som får dem att framstå som personer möjliga att lära känna?

Vi har sett hur det i olika sammanhang finns gränser som framställs som extra viktiga, betydelsebärande och särskilt svåra att ta sig över eller bortse från. Ibland kallas det för kulturella skillnader, ibland att man talar svenska med brytning. Gränserna kan också beröra helt andra faktorer, till exempel ålder och funktionsskillnader. Vi tror emellertid att de inte är lika starka och oöverstigliga som de gärna framställs som. Att gränserna finns på en samhällelig och strukturell nivå men får verkningar på en personlig nivå är ett hinder. Men, det är samtidigt en möjlighet – för vi menar att det är just på den personliga nivån som de lättast kan börja brytas.

Med detta avslutar vi avslutar vi Internationen-projektets slutrapport ungefär där vi började: i Tamams motto **"Vänskap utan gränser!"**

Med en stor applåd vill vi tacka alla volontärer, deltagare, finansiärer och samarbetspartners som med tid, energi, glädje, förtroende och pengar gjort Internationen-projektet möjligt att genomföra. (Bild från Internationen på Kristianstads nation våren 2012 – sop-modevisningens modeller hälsas välkomna upp på catwalken)